

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Zamawiający:

Gmina Dobrzyca
Rynek 14
63-330 Dobrzyca

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem
Karoliny Drzewieckiej – Kierownika Projektu:
Joanna Kaszubska – Konsultant
Zuzanna Ciska – Analityk Stażysta

Spis treści

Wykaz skrótów	4
1. Wstęp.....	6
2. Efekty realizacji dotychczasowego programu	8
3. Ocena stanu środowiska	9
3.1 Charakterystyka gminy.....	9
3.1.1 Położenie administracyjne i geograficzne	9
3.1.2 Infrastruktura techniczna	11
3.2 Analiza stanu środowiska przyrodniczego gminy	13
3.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza.....	13
3.2.2 Zagrożenia hałasem	25
3.2.3 Pola elektromagnetyczne	27
3.2.4 Gospodarowanie wodami	29
3.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa.....	36
3.2.6 Zasoby geologiczne.....	39
3.2.7 Gleby.....	42
3.2.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	43
3.2.9 Zasoby przyrodnicze	47
3.2.10 Zagrożenia poważnymi awariami.....	60
3.3 Zagadnienia horyzontalne	61
3.3.1 Adaptacja do zmian klimatu	61
3.3.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska	63
3.3.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe	64
3.3.4. Monitoring środowiska	65
4. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	66
4.1. Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska	66
4.2 Instrumenty realizacji programu	81
5. System realizacji programu ochrony środowiska	82
5.1 Zarządzanie ochroną środowiska w gminie	82
5.2 Monitoring programu ochrony środowiska	82
6. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	87
Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 marca 2021 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2040 r. M.P. z 2021 r. poz. 264).....	90
7. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	105
Spis rysunków i tabel.....	107

Wykaz skrótów

Art. – Artykuł

As – Arsen

B(a)P – Benzo(a)piren

BDL – Bank Danych Lokalnych

BZT₅ – Biochemiczne zapotrzebowanie tlenu

Ca – Wapń

Cd – Kadm

C₆H₆ – Benzen

C o. – Centralne ogrzewanie

CO – Tlenek węgla

CO₂ – Dwutlenek węgla

CO₃ – Trójtlenek węgla

C. w. u. – Ciepła woda użytkowa

Dz. U. – Dziennik Ustaw

Fe – Żelazo

GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych

IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej

JCWP – Jednolite części wód powierzchniowych

JCWPD – Jednolite części wód podziemnych

Jedn. – Jednostka

K – Potas

KPOŚK – Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

kV – Kilowolt

kWh – Kilowatogodzina

Mg – Megagram

MEW – Małe Elektrownie Wodne

m n. p. t. – metry nad poziomem terenu

N – Azot

Ni – Nikiel

NO₂ – Dwutlenek azotu

NO₃ – Azotany

Nr – Numer

O₃ – Ozon

OZE – Odnawialne źródła energii

P – Fosfor

Pb – Ołów

PEM – Pole elektromagnetyczne

Pkt – Punkt

PM10 – mieszanina zawieszonych w powietrzu cząsteczek, których średnica nie przekracza 10 mikrometrów

PM2,5 – mieszanina zawieszonych w powietrzu cząsteczek, których średnica nie jest większa niż 2,5 mikrometra

PMŚ – Państwowy Monitoring Środowiska

POŚ – Program Ochrony Środowiska

PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych

RDW – Ramowa Dyrektywa Wodna

RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej

SO₂– Dwutlenek siarki

SPA – Strategiczny Plan Adaptacji

SWOT – metoda analizy strategicznej (ang. *Strengths* – silne strony, ang. *Weaknesses* – słabe strony, ang. *Opportunities* – szanse, okazje, ang. *Threats* – zagrożenia)

Szt. – Sztuki

u.p.o.ś– Ustawa Prawo Ochrony Środowiska

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

ZDR - zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej

ZZR - zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej

1. Wstęp

Zgodnie z art. 17 ust. 1. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2022 r., poz. 2556 ze zm.), organ wykonawczy gminy w celu realizacji polityki ochrony środowiska zobligowany jest do sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska.

Projekt gminnego programu ochrony środowiska opiniowany jest przez właściwy zarząd powiatu, a następnie uchwalany przez radę gminy. Z realizacji programu organ wykonawczy gminy sporządza co dwa lata raport, który przedstawia najpierw radzie gminy, a następnie przekazuje do organu wykonawczego powiatu.

Należy również podkreślić, że zgodnie z art. 17 ust. 4 ww. ustawy, organ wykonawczy gminy zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2023 poz. 1094 ze zm.) w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska.

Niniejszy program ochrony środowiska (dalej Program lub POŚ) został sporządzony z uwzględnieniem „Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” z dnia 2 września 2015 r. Ministerstwa Środowiska wraz z „Zaktualizowanymi załącznikami do Wytycznych do opracowania programów ochrony środowiska” dnia 23 stycznia 2020 r. Zawiera cele i działania, a także środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów oraz monitoring realizacji programu. Określony harmonogram działań jest niezbędny do poprawy jakości życia mieszkańców i stanu środowiska oraz przyczynia się do zapewnienia zrównoważonego rozwoju.

W Programie uwzględniono wymagania następujących przepisów prawnych, w tym dotyczących ochrony środowiska:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r. , poz. 40 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2022 r. , poz. 2556 ze zm.),
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2023 r. , poz. 1094 ze zm.),
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2023 r. , poz. 1336),
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2022 r., poz. 2519 ze zm.),
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2022 r. , poz. 699 ze zm.),

- ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadach opakowaniowych (Dz.U. z 2023 r. , poz. 160 ze zm.),
- ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz.U. z 2020 r. , poz. 1903 ze zm.),
- ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. z 2020r ., poz. 1680),
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (Dz.U. z 2022 r ., poz. 2625 ze zm.),
- ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz.U. z 2023 r. , poz. 569),
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2022 r. , poz. 2409),
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2023 r. , poz. 977),
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. z 2022 r. , poz. 672 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. z 2023 r., poz. 537),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2023 r. poz. 633).

W trakcie prac nad Programem:

- konsultowano się z pracownikami Urzędu Miejski Gminy Dobrzyca w zakresie pozyskania informacji niezbędnych do opracowania Programu,
- dokonano oceny relacji pomiędzy zapisami środowiskowych dokumentów strategicznych szczebla centralnego, wojewódzkiego i powiatowego, w celu ustalenia uwarunkowań zewnętrznych dla opracowywanego Programu,
- dokonano analizy aktualnych dokumentów strategicznych Gminy Dobrzyca w celu zachowania spójności priorytetów oraz zapewnienia skoordynowanej realizacji działań w nich ujętych,
- określono potrzeby w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy Dobrzyca i na ich podstawie sprecyzowano cele i niezbędne działania ekologiczne pozostające w zgodności z celami ujętymi w krajowych, wojewódzkich i powiatowych dokumentach strategicznych oraz innymi obowiązującymi dokumentami strategicznymi Gminy Dobrzyca,
- opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji poszczególnych działań ekologicznych, mając na uwadze pilność zaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony środowiska, możliwości finansowe Gminy Dobrzyca oraz dostępne źródła finansowania,
- określono sposób wdrażania i zasady monitorowania realizacji Programu.

W niniejszym Programie Ochrony Środowiska uwzględniono następujące, zasadnicze części:

- charakterystykę gminy Dobrzyca, uwzględniającą położenie oraz stan infrastruktury i środowiska,
- uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne realizacji Programu Ochrony Środowiska na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym,
- analizę jakości środowiska na terenie gminy wraz z planowanymi działaniami ekologicznymi,
- obszary interwencji, kierunki interwencji, cele oraz zadania wraz z harmonogramem ich realizacji,
- propozycje systemu wdrażania i monitorowania Programu.

2. Efekty realizacji dotychczasowego programu

Poprzednio obowiązującym programem ochrony środowiska na terenie gminy Dobrzyca był „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026” przyjęty uchwałą nr XII/106/2019 Rady Miejskiej Gminy Dobrzyca z dnia 27 listopada 2019 r. W poprzednich latach zrealizowano m.in. następujące działania, które miały na celu ochronę środowiska:

- z zakresu ochrony klimatu i jakości powietrza:
 - częściowa termomodernizacja budynku szkolnego w Galewie,
 - budowa energooszczędnego oświetlenia ulicznego w miejscowościach: Czarnuszka i Galew,
 - udzielono dotacje do wymiany źródła ciepła na proekologiczne,
 - budowa instalacji fotowoltaicznych na obiektach stanowiących własność Gminy Dobrzyca.
- w zakresie zagrożenia hasłem:
 - budowę ulic: Stefańskiego, Promiennej, Wiosny Ludów w miejscowości Dobrzyca,
 - budowę drogi gminnej- ul. Pleszewska w miejscowości Dobrzyca,
 - w ramach zadania: budowa ul. Ks. Śniatały w Dobrzycy - budowa kanału deszczowego w celu odprowadzenia wód opadowych,
 - współfinansowanie w przebudowie dróg powiatowych: w miejscowości: Koźminiec, Polskie Olędry, Sośnica, Izbiczno, Karmin
 - remonty i przebudowa dróg gminnych,
 - budowę drogi w Sołectwie Nowy Świat,
 - utwardzenie terenu działki nr 181/2 przy ul. Szkolnej w Dobrzycy,
 - przebudowa drogi gminnej w Sośnicy i Dobrzycy
- w zakresie gospodarowania wodami:

- udzielono pomocy finansowej w formie dotacji Spółkom Wodnym na bieżące utrzymanie wód i urządzeń wodnych.
- w zakresie gospodarki wodno- ściekowej:
 - remont stacji uzdatniania wody w miejscowości Ruda,
 - w ramach zadania budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Karminiek: wykonano przyłącze do sieci elektromagnetycznej,
 - dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.
- w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów:
 - dofinansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest z Gminy Dobrzyca,
 - odbiór i zagospodarowanie odpadów zebranych z terenu gminy.
- w zakresie zasobów przyrodniczych:
 - wykonanie nowych nasadzeń.
- w zakresie zagrożeń poważnymi awariami:
 - zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP w Dobrzycy.

Realizacja powyższych zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska przyczyniła się do poprawy jakości środowiska na obszarze gminy. Miały one na celu poprawę stanu powietrza, zmniejszenie emisji hałasu, poprawę jakości stanu wód i funkcjonowania gospodarki – ściekowej, ograniczenie wyrobów azbestowych, zwiększenia terenów zielonych oraz zapobieganie wystąpienia poważnych awarii.

3. Ocena stanu środowiska

3.1 Charakterystyka gminy

3.1.1 Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Dobrzyca jest gminą miejsko - wiejską o powierzchni 117 km², położoną w południowej części województwa wielkopolskiego, w powiecie pleszewskim. W skład gminy wchodzi miasto oraz 17 sołectw. Zlokalizowana jest w odległości 95 km od Poznania i 45 km od Kalisza. Gmina Dobrzyca położona jest na zachód od Pleszewa, 17 km od Jarocina. Gmina sąsiaduje z¹:

- gminą Krotoszyn, powiat krotoszyński, województwo wielkopolskie,
- gminą Raszków, powiat ostrowski, województwo wielkopolskie,
- gminą Rozdrażew, powiat krotoszyński, województwo wielkopolskie,
- gminą Koźmin Wielkopolski, powiat krotoszyński, województwo wielkopolskie,
- gminą Jarocin, powiat jarociński, województwo wielkopolskie,
- gminą Kotlin, powiat jarociński, województwo wielkopolskie,

¹ <https://gminadobrzyca.pl/>

— gminą Pleszew, powiat pleszewski, województwo wielkopolskie.

Rysunek 1. Położenie Gminy Dobrzyca na tle powiatu pleszewskiego i województwa wielkopolskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.gminy.pl

Według „Regionalizacji fizycznogeograficznej Polski” Kondrackiego, gmina Dobrzyca jest zlokalizowana na Niżu Środkowoeuropejskim, na obszarze Niziny Południowowielkopolskiej, w mezoregionie Wysoczyzny Kaliskiej.

Tabela 1. Położenie gminy Dobrzyca wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski

Gmina Dobrzyca	
Prowincja	Niż Środkowoeuropejski
Podprowincja	Niziny Środkowopolskie
Makroregion	Nizina Południowowielkopolska
Mezoregion	Wysoczyzna Kaliska

Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z danymi GUS roku 2022 gminę Dobrzyca zamieszkiwało 7 696 osób. W tym 3 190 mężczyzn oraz 3 786 kobiet. Na przestrzeni lat (2018-2022) liczba mieszkańców gminy wahała się od 8 165 osób w roku 2018 do 7 696 osób w roku 2022. Porównując rok 2018 z rokiem 2022, liczba mieszkańców zmniejszyła się o 469 osób.

Tabela 2. Liczba ludności na terenie gminy Dobrzyca w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	Jednostka	2018	2019	2020	2021	2022
Ogółem	Osoba	8 165	8 128	7 781	7 725	7 696
Kobiety		4 054	4 027	3 819	3 780	3 786
Mężczyźni		4 111	4 101	3 962	3 945	3 910

Źródło: Opracowanie własne

3.1.2 Infrastruktura techniczna

Przez obszar gminy nie przebiega żadna droga krajowa. Najbliżej występującymi są²:

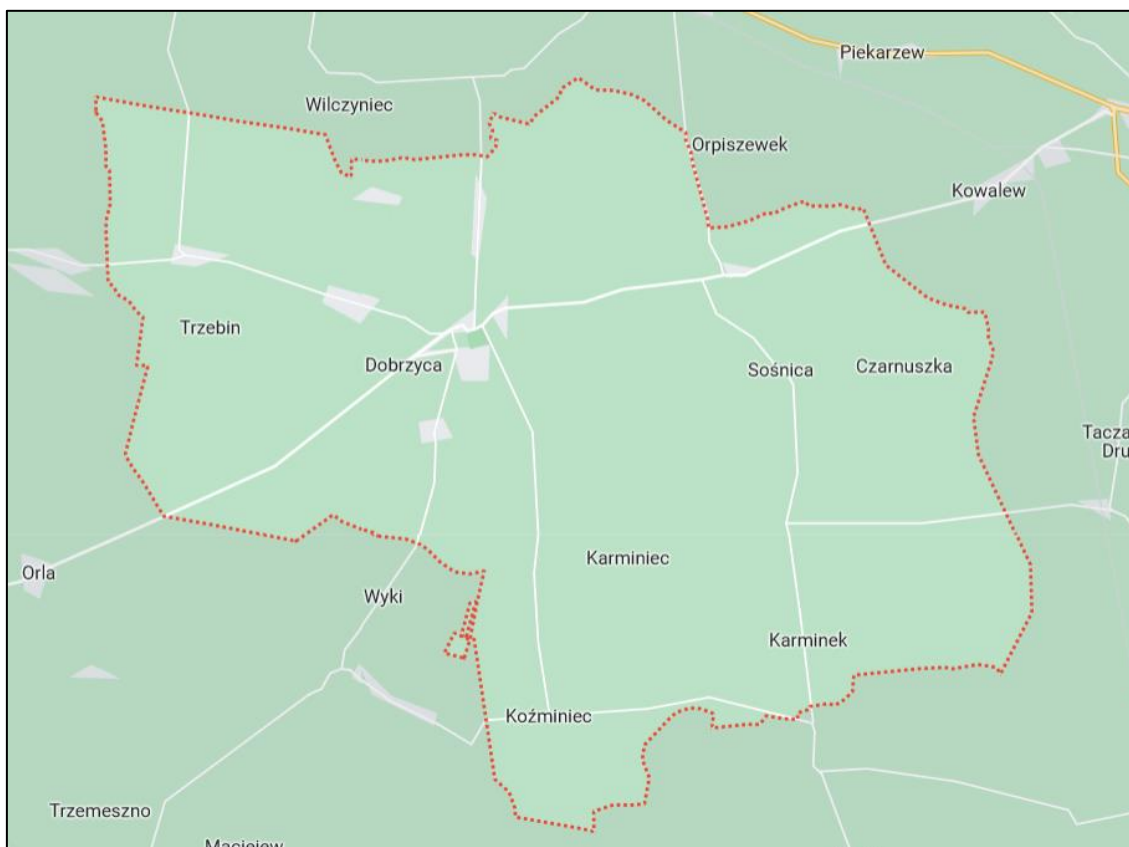
- od wschodu droga krajowa nr 11, relacji Kołobrzeg – Koszalin – Bobolice – Szczecinek – Podgaje – Piła – Ujście – Chodzież – Oborniki – Poznań – Kórnik – Jarocin – Pleszew – Ostrów Wielkopolski – Ostrzeszów – Kępno – Kluczbork – Lubliniec – Tworóg – Bytom,
- od północy droga krajowa nr 12, relacji granica państwa – Łęknica – Żary – Żagań – Szprotawa – Przemków – Radwanice – Drożów (3) – Głogów – Szlichtyngowa – Wschowa – Leszno – Gostyń – Jarocin – Pleszew – Kalisz – Błaszki – Sieradz – Łask – Rzgów – Piotrków Trybunalski – Sulejów – Opoczno – Przysucha – Radom – Zwoleń – Puławy – Kurów – Lublin – Piaski – Chełm – Dorohusk – granica państwa,
- od zachodu droga krajowa nr 15, relacji Trzebnica – Milicz – Krotoszyn – Jarocin – Miąskowo – Miłosław – Września – Gniezno – Trzemeszno – Wylatowo – Strzelno – Inowrocław – Toruń – Brodnica – Lubawa – Ostróda,
- od południa droga krajowa nr 36, relacji Prochowice – Lubin – Ścinawa – Wińsko – Załęcze – Rawicz – Krotoszyn – Ostrów Wielkopolski.

Drogi powiatowe i gminne tworzą sieć dróg na tym obszarze. Łącznie znajduje się 30 dróg gminnych miejskich o łącznej długości 17,4 km w obszarze w granicy administracyjnej miasta. Wykaz dróg gminnych pozamiejskich w Gminie Dobrzyca z kwietnia 2023 roku wskazuje na 50 dróg o długości 78,6 km długości dróg w obszarze poza granicą administracyjną miasta³.

² Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026

³ Dane pozyskane od Urzędu Gminy

Rysunek 2. Schemat sieci drogowej na terenie gminy Dobrzyca

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://www.google.com/maps/>

Infrastruktura zaopatrzenia w ciepło, gaz ziemny i energię elektryczną

Na obszarze gminy nie funkcjonuje sieć ciepłownicza. Do ogrzewania zabudowy mieszkaniowej stosuje się głównie indywidualne kotłownie zlokalizowane w budynkach mieszkalnych. Najczęściej wykorzystywanym paliwem są paliwa stałe, czyli węgiel i drewno, ale także gaz ziemny sieciowy wysokometanowy.

Problemem, który występuje głównie na obszarach wiejskich jest wykorzystywanie odpadów komunalnych takich jak folia czy butelki plastikowe do ogrzewania budynków. Produkty te podczas spalania emitują szkodliwe substancje dla zdrowia.

Na terenie gminy Dobrzyca występują złoża gazu. Ten surowiec wydobywany jest w takich miejscowościach jak: Karmin, Koźminiec, Lutynia-Ruda.⁴ Jest to paliwo, które praktycznie nie wpływa szkodliwie na środowisko. Według danych GUS na terenie gminy Dobrzyca, w 2021 roku długość czynnej sieci gazowej wynosiła 33 960 m, czyli o 424 m więcej niż w 2020 roku. Czynnych przyłączy do budynków ogółem było 247, co stanowiło wzrost o 34 sztuki w stosunku do roku ubiegłego. Do sieci gazowej dostęp mają miejscowości: Dobrzyca, Izbiczno, Karmin, Karminiec, Sośniczka, Strzyżew i Trzebowa.

Zaopatrzenie w energię elektryczną odbywa liniami średniego napięcia 15 kV ze stacjami transformatorowymi 15/0,4kV oraz liniami niskiego napięcia, głównie napowietrznymi. Przez teren gminy Dobrzyca przebiegają linie elektroenergetyczne średniego napięcia 15 kV. Ponadto przebiega linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 400 kV relacji Kromolice – Ostrów Wielkopolski.⁵

3.2 Analiza stanu środowiska przyrodniczego gminy

3.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

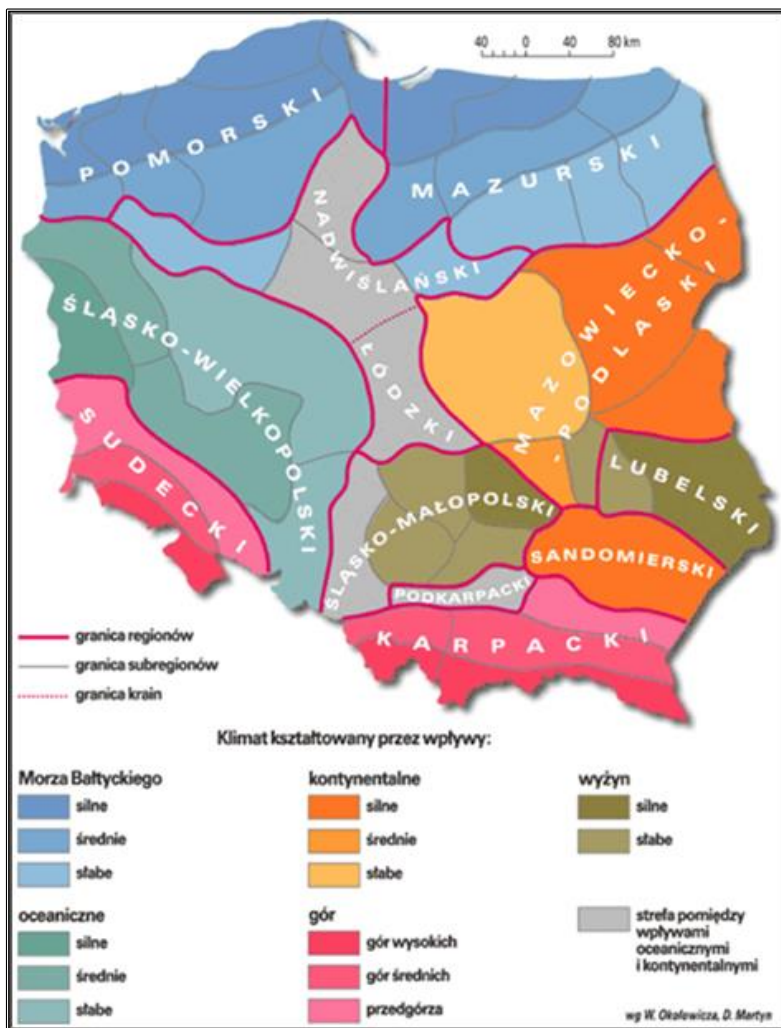
Klimat

Według klasyfikacji W. Okołowicza i D. Martyn, Gmina Dobrzyca położona jest w śląsko-wielkopolskim regionie klimatycznym. Klimat ten nie odbiega od klimatu panującego na terenie całego województwa- charakteryzuje się przewagą słabych wpływów oceanicznych. Region ten charakteryzuje się najniższymi w Polsce opadami rocznymi (poniżej 550 mm) i znajduje się w zasięgu różnorodnych mas atmosferycznych, które wpływają na dużą zmienność pogody na danych obszarze. Ogólny klimat można zdefiniować jako umiarkowany ciepły. Występują tu mniejsze od przeciętnych w Polsce amplitudy temperatur, wiosny i lata są ciepłe, wczesne i długie a zimy krótkie i łagodne z nietrwałą pokrywą śnieżną, która zalega na powierzchni od 38 do 60 dni. Okres wegetacyjny w danej trwa około 210-220 dni. Średnie temperatury w styczniu wynoszą 1,6-3,8°C, natomiast w lipcu 18-19°C.

⁴ Ankieta do Programu Ochrony Środowiska

⁵ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Dobrzyca

Rysunek 3. Dzielnice klimatyczne Polski wg. W. Okołowicza i D. Martyn

Źródło: <http://www.wiking.edu.pl>

Źródła emisji zanieczyszczeń

Najczęściej stosowaną klasyfikacją źródeł emisji jest następujący podział:

- źródła punktowe (emisja punktowa) związane z energetycznym spalaniem paliw i procesami technologicznymi w zakładach przemysłowych,
- źródła liniowe (emisja liniowa) związane z komunikacją,
- źródła powierzchniowe (emisja powierzchniowa) niskiej emisji rozproszonej komunalno-bytowej i technologicznej.

Emisja punktowa

Punktowe źródła mają istotny wpływ na wielkość i zasięg stężeń zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym. Emisja punktowa pochodzi głównie z dużych zakładów przemysłowych emitujących pyły, dwutlenek siarki, tlenek azotu, tlenek węgla oraz metale ciężkie.

Z racji tego, iż na terenie gminy nie występują duże zakłady przemysłowe, obszar ten nie jest narażony na emisję zanieczyszczeń punktowych.

Emisja liniowa

Emisja zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych to tzw. emisja liniowa. System komunikacyjny ma istotny wpływ na stan jakości powietrza głównie z tytułu transportu drogowego. Pomimo działań w zakresie modernizacji i przebudowy dróg, ciągły wzrost ruchu samochodowego pociąga za sobą degradację stanu technicznego nawierzchni, a co za tym idzie zwiększenie hałasu komunikacyjnego i wzrost ilości zanieczyszczeń uwalnianych do atmosfery. W im gorszym stanie technicznym znajduje się nawierzchnia drogi, tym mniejsza prędkość poruszania się pojazdem. Powoduje to dłuższy czas pokonania danego odcinka trasy, a co za tym idzie, większe spalanie i większą emisję spalin do powietrza.

Do ograniczenia emisji ze źródeł liniowych na terenie gminy przyczynią się głównie inwestycje w zakresie przebudowy/modernizacji szlaków komunikacyjnych. Korzystny wpływ na ograniczenie tego rodzaju emisji wywierają również kampanie społeczne o tematyce proekologicznej (zachęcanie do korzystania ze środków transportu publicznego), ekonomicznego podróżowania samochodem (zorganizowanie dojazdów przy maksymalnym wykorzystaniu liczby miejsc w pojeździe, co zmniejsza koszty podróży i jednocześnie ogranicza emisję zanieczyszczeń na skutek mniejszej ilości spalonego paliwa) lub jeśli to tylko możliwe, zastępowanie samochodu rowerem.

Emisja powierzchniowa

Źródłem emisji powierzchniowej, pochodzącej z sektora bytowego, są lokalne kotłownie i paleniska domowe. Ogrzewanie domów węglem przez mieszkańców Dobrzycy przyczynia się do wysokiej emisji dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, sadzy oraz tlenku węgla i węglowodorów aromatycznych. Coraz wyższe ceny paliw opałowych przyczyniają się z kolei do poszukiwania różnego rodzaju oszczędności. Z tego powodu istnieje ryzyko spalania w piecach różnego rodzaju odpadów, emitujących duże ilości toksycznych zanieczyszczeń do atmosfery. Praktyki te są w dalszym ciągu powszechne na obszarach wiejskich. W konsekwencji zaobserwować można zjawisko tzw. „niskiej emisji”, czyli emisja pyłów i szkodliwych gazów na wysokości do 40 m.

Głównym źródłem emisji zanieczyszczeń na obszarze gminy do powietrza atmosferycznego i gleby jest emisja z ogrzewania budynków (głównie emisja niska uzależniona od rodzaju stosowanych paliw do celów grzewczych i nisko sprawnych urządzeń grzewczych). Wiele obiektów posiada zmodernizowane kotłownie, dzięki czemu zmniejszyła się emisja.

Odnawialne źródła energii

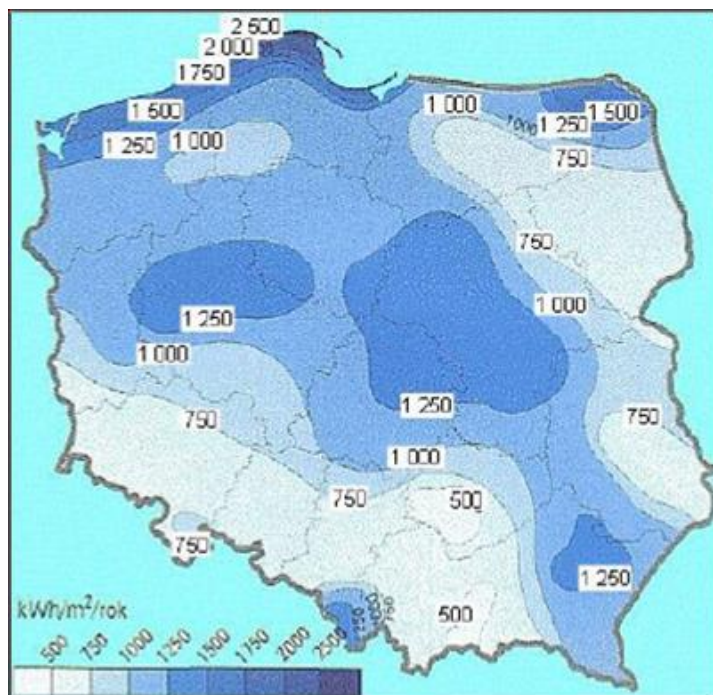
Możliwość wprowadzanie większej ilości odnawialnych źródeł energii (OZE) daje szansę na wykorzystanie potencjału energetycznego gminy. Inwestycje dotyczące montażu urządzeń produkujących energię wiążą się z dość dużymi nakładami, lecz w fazie eksploatacji zostają

one zwrócone z nadwyżką. Do najbardziej znanych i wykorzystywanych źródeł energii odnawialnych należą:

- biomasa,
- energia wiatru,
- energia słoneczna;
- energia wody
- energia geotermalna.

Poniższy rysunek przedstawia mezoskalową mapę wiatrów z izoliniami rocznej podaży surowej energii wiatru, niesionej przez strugę wiatru o powierzchni przekroju 1 m^2 na wysokości 30 m nad poziomem gruntu (30 m n.p.g.). Z analizy mapy wynika, że gmina Dobrzyca znajduje się w strefie korzystnych warunków dla rozwoju energetyki wiatrowej, bowiem na jej terenie energia wiatru na wysokości 30 m nad poziomem gruntu wynosi ok. $1\,000 - 1\,250 \text{ kWh/m}^2/\text{rok}$. Na terenie gminy zlokalizowana jest turbina wiatrowa w miejscowości Sośnica o wysokości 99,0 m. Dodatkowo wydane zostały pozwolenia na budowę 21 elektrowni wiatrowych, o wysokości do 200,0 m, w miejscowościach: Galew, Izbiczno, Dobrzyca, Sośniczka, Strzyżew.⁶

Rysunek 4. Energia wiatru w kWh/m^2 na wysokości 30 m nad poziomem gruntu

Źródło: Halina Lorenc, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Opracowanie 2001, Warszawa

Energia wodna wykorzystywana jest głównie do wytwarzania energii elektrycznej za pośrednictwem turbiny wodnej połączonej z prądnicą. Elektrownie wodne buduje się

⁶ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Dobrzyca

najczęściej na terenach górzystych lub w miejscach, gdzie jest możliwe piętrzenie wody. Wyższe spiętrzenie i większa masa przepływającej wody powoduje zwiększenie ilości energii elektrycznej możliwej do wytworzenia. Na potencjał energetyczny rzek wpływ mają przede wszystkim dwa czynniki takie jak spadek koryta rzeki oraz przepływy wody. Aktualnie na obszarze gminy Dobrzyca nie funkcjonuje żadna mała elektrownia wodna (MEW) ani nie są zlokalizowane elektrownie wodne. Budowa tego typu obiektów jest ograniczona warunkami prawnymi, lokalizacyjnymi, wymogami terenowymi i geomorfologicznymi oraz potencjałem kapitałowym inwestora.

Najprostszym sposobem produkcji biomasy jest uprawa roślin energetycznych oraz w przypadku gospodarowania terenami rolniczymi, konieczność posiadania koncentracji hodowli zwierzęcej. Koniecznym elementem do opłacalnej budowy biogazowni jest zapewnienie odpowiedniego zbytu produkowanej energii cieplnej lub energii elektrycznej. Na terenie gminy istnieje możliwość wykorzystywania biomasy w celach grzewczych. Dlatego też niektóre obiekty oraz gospodarstwa korzystają z tego rodzaju OZE.

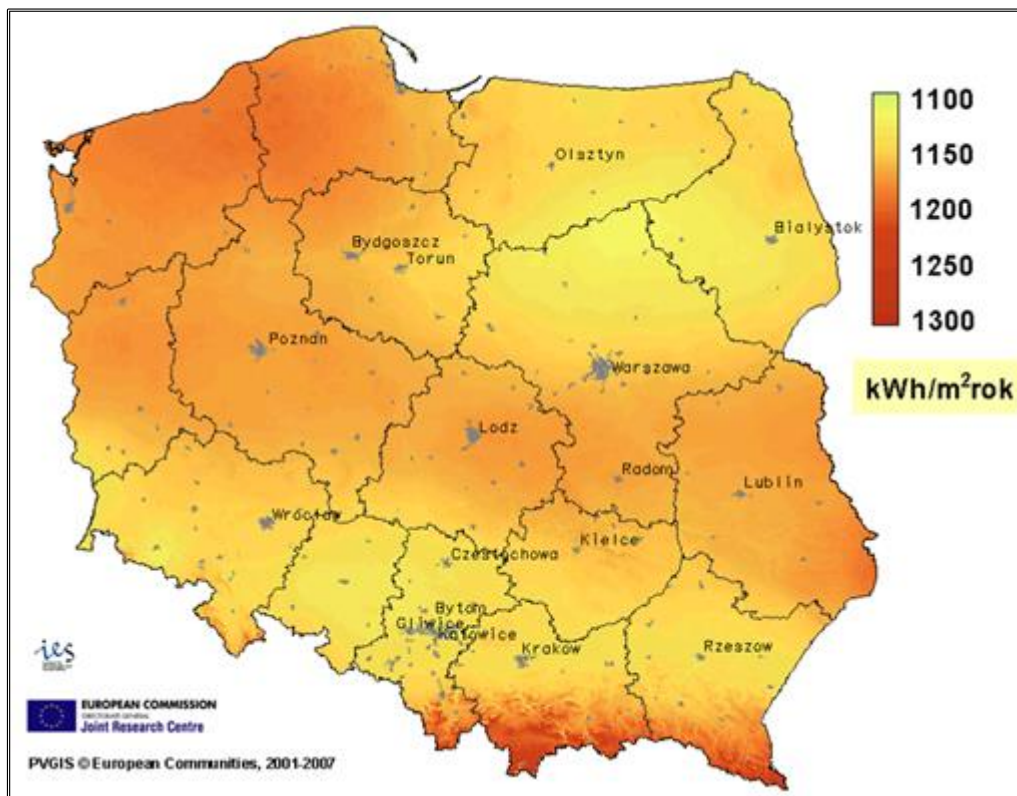
Z racji tego, iż duża część gminy ma charakter rolniczy, na jej obszarze jest także możliwy rozwój biogazowni rolniczych. Na ten moment nie funkcjonuje tu taka instalacja.

Energię słoneczną wykorzystuje się, przetwarzając ją w inne użyteczne formy, a więc w energię:

- ciepłą – za pomocą kolektorów,
- elektryczną – za pomocą ogniw fotowoltaicznych.

Poniższy rysunek przedstawia mapę nasłonecznienia Polski. Średnie nasłonecznienie w Polsce to ok. 1 000 kWh/m² rocznie. Gmina Dobrzyca położona jest w strefie 1 150 kWh/m², co daje jej dość duży potencjał do rozwoju energetyki solarnej. Mieszkańcy gminy korzystają z mikroinstalacji OZE, które montowane są na budynkach mieszkalnych.

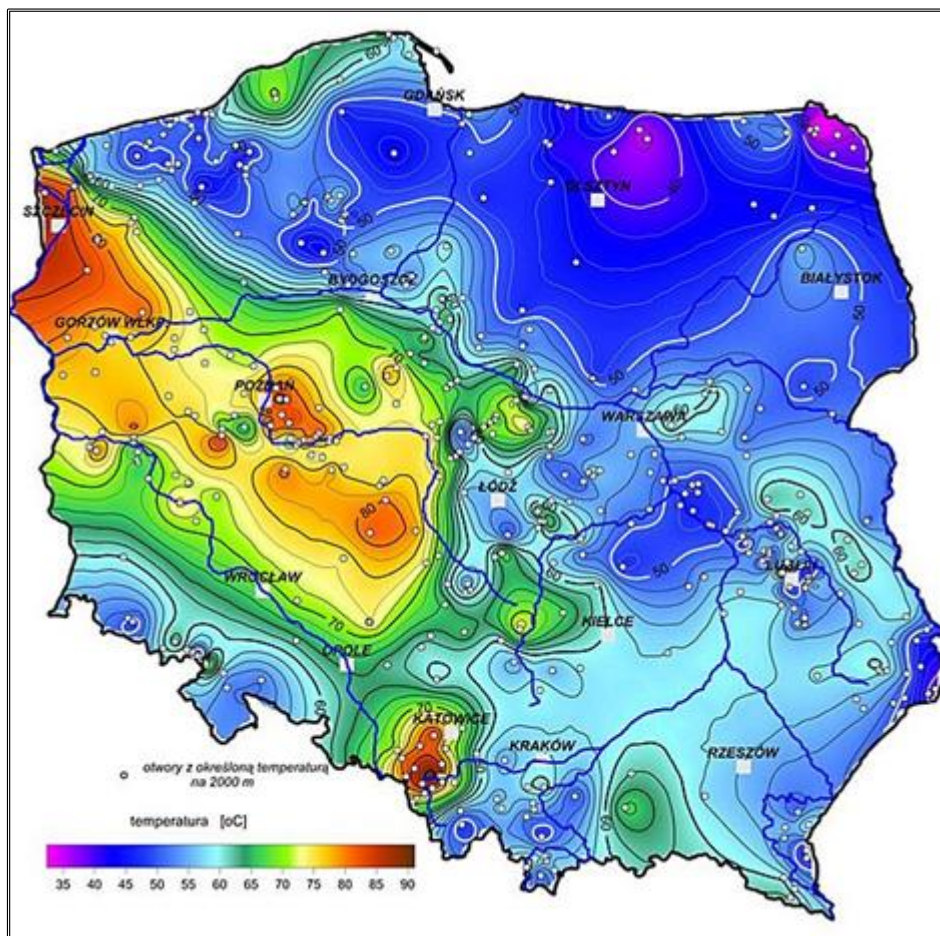
Rysunek 5. Mapa nasłonecznienia Polski

Źródło: <https://www.planergia.pl/>

Na rysunku poniżej zaprezentowana została mapa Polski z uwzględnieniem temperatury na głębokości 2 000 m p.p.t. Geotermię dzielimy na geotermię niskotemperaturową i wysokotemperaturową. Geotermia wysokotemperaturowa umożliwia bezpośrednie wykorzystanie ciepła ziemi, którego nośnikiem są substancje wypełniające puste przestrzenie skalne (woda, para, gaz i ich mieszaniny) o względnie wysokich wartościach temperatur. Można ją wykorzystywać w celach grzewczych, ale również m.in. do celów rekreacyjnych, hodowli ryb, produkcji rolnej itp. Geotermia niskotemperaturowa nie daje natomiast możliwości wykorzystania bezpośredniego ciepła ziemi. Wymaga ona zastosowania urządzeń wspomagających, tj. pomp ciepła, które doprowadzają do podniesienia energii na wyższy poziom termodynamiczny.

Rysunek 6. Temperatura na głębokości 2000 m p.p.t.

Źródło: <http://www.pgi.gov.pl/>

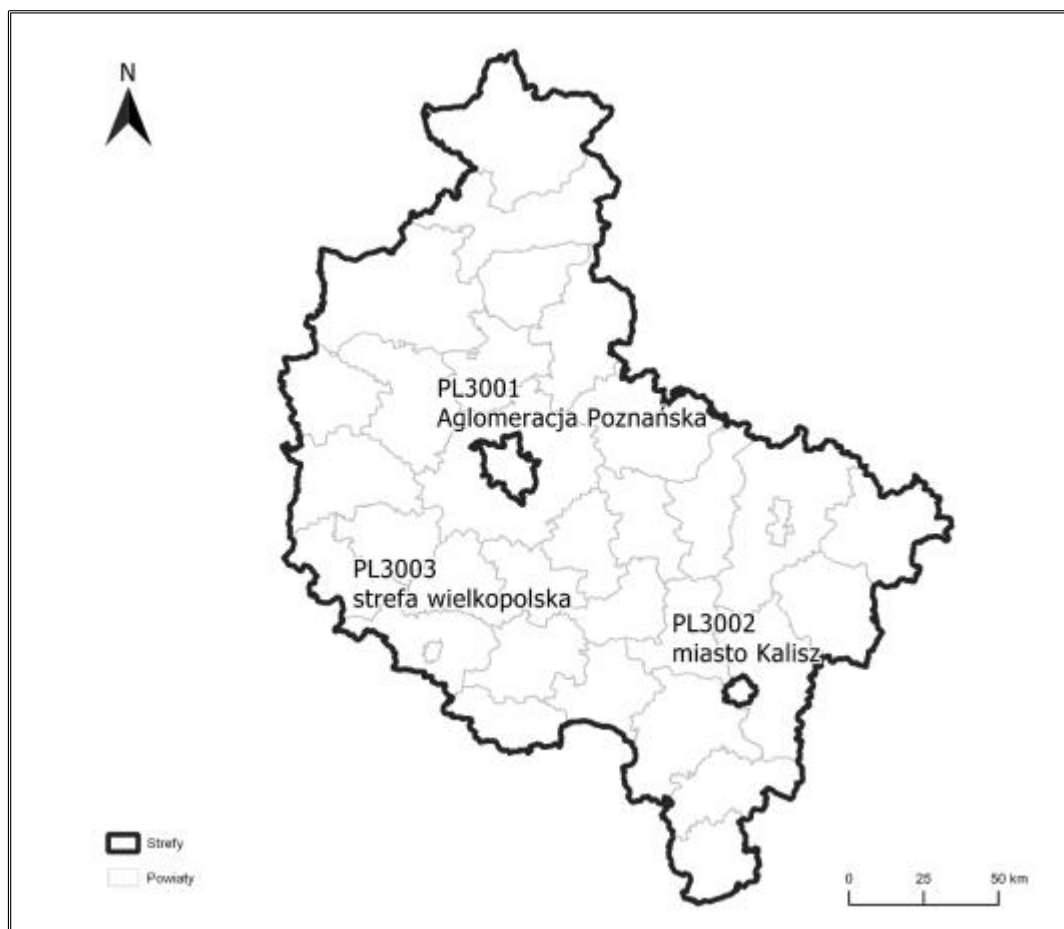
Z powyższej mapy wynika, iż gmina Dobrzyca znajduje się w miejscu, gdzie temperatura na głębokości 2000 m p.p.t. wynosi 75-90°C. Taka lokalizacja stanowi korzystne źródło pozyskiwania energii. Dlatego też, istnieje możliwość wykorzystania geotermii niskotemperaturowych poprzez pompy ciepła.

Stan powietrza

Zgodnie z art. 89.1. ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 2022 r., poz. 2556 ze zm.) Główny Inspektor Ochrony Środowiska, w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku, dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni oraz odrębnie dla każdej substancji dokonuje klasyfikacji stref. Na podstawie tej oceny sporządzane jest opracowanie „Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Wielkopolskim”.

W celu oceny jakości powietrza teren kraju podzielony został na strefy. Wyznaczono je w oparciu o podział administracyjny. Strefy stanowią aglomeracje obejmujące miasta powyżej 100 tys. mieszkańców oraz pozostałe obszary leżące w granicach województwa. Gmina Dobrzyca zlokalizowana jest w strefie wielkopolskiej.

Rysunek 7. Podział województwa wielkopolskiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza za 2022 rok

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2022

Stan jakości powietrza w województwie wielkopolskim jest co roku oceniany na podstawie pomiarów prowadzonych na stacjach automatycznych i manualnych oraz wyników modelowania matematycznego. Stacje pomiarowe zlokalizowane są w taki sposób, aby pomiary poziomów stężeń zanieczyszczeń prowadzone na nich zapewniały informacje o wielkościach stężeń na dużym obszarze.

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref⁷:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:

- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

⁷ Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2022

Poziom dopuszczalny – dopuszczalny poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko, jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.

Poziom docelowy – docelowy poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie, lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam, gdzie to możliwe w określonym czasie.

2. Dla substancji, dla których określone są poziomy cel długoterminowego:

- **klasa D1** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

Poziom cel długoterminowego – poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie – z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków – w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

3. Dla PM_{2,5}, dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:

- **klasa A1** – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
- **klasa C1** – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Poziom dopuszczalny faza II – poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej. Od 1 stycznia 2020 r. poziom dopuszczalny dla fazy II do osiągnięcia to: 20 µg/m³.

W poniższych tabelach zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń powietrza pod kątem ochrony zdrowia i roślin dla strefy wielkopolskiej za 2022 rok.

Tabela 3. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy
		Kryterium – poziom dopuszczalny								Kryterium – poziom docelowy					Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂	NO ₂	PM10	PM2,5		Pb	C ₆ H ₆	CO	As	B(a)P	Cd	Ni	O ₃	
strefa wielkopolska	PL3003	A	A	A	A	A1	A	A	A	A	C	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2022

Tabela 4. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy	
		Kryterium – poziom dopuszczalny		Kryterium - poziom docelowy	Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂	NO _x		
strefa wielkopolska	PL3003	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2022

Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2022 wykazała przekroczenia następujących standardów emisyjnych dla zanieczyszczeń mających określone poziomy cel długoterminowego oraz docelowego, dla których istnieje obowiązek wykonania POP (kryterium ochrony zdrowia) – benzo(a)piren B(a)P.

Dla pozostałych zanieczyszczeń: pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5}, dwutlenku azotu NO₂, tlenku węgla CO, benzenu C₆H₆, ołowiu Pb, arsenu As, kadmu Cd, niklu Ni, dwutlenku siarki SO₂, ozonu O₃ i O₃ standardy emisyjne na terenie strefy wielkopolskiej były dotrzymane.

Główną przyczyną wystąpienia przekroczeń benzo(a)piranu w okresie letnim bliskość głównej drogi z intensywnym ruchem, emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, np. dróg, chodników, boisk oraz niekorzystne warunki meteorologiczne, występujące podczas powolnego rozprzestrzeniania się emitowanych lokalnie zanieczyszczeń, w związku z małą prędkością wiatru (poniżej 1,5 m/s).

Gmina została ujęta w zestawieniu gmin, na których wystąpiło przekroczenia benzo(a)pirenu i ozonu w kontekście ochrony dla zdrowia ludzi oraz ozonu w kontekście ochrony dla roślin.⁸

Przekroczenie dopuszczalnych poziomów ozonu troposferycznego może prowadzić do reakcji zapalnych oczu czy chorób dróg oddechowych, w tym nasilenia objawów astmy oraz zmniejszenia wydolności płuc. Ponadto podwyższone stężenia ozonu niszą roślinność i przyspieszają korozję materiałów.⁹

Wdychanie pyłów PM₁₀ może powodować kaszel, trudności z oddychaniem. Ponadto przyczynia się do zwiększania zagrożenia infekcjami układu oddechowego oraz występowania zaostrzeń objawów chorób alergicznych np. astmy, kataru siennego i zapalenia spojówek. Osoby cierpiące na choroby serca i płuc, osoby starsze i dzieci uważa się za bardziej podatne na szkodliwe działanie pyłu zawieszonego.¹⁰ Dodatkowo, pyły PM₁₀ osadzają się na liściach i powierzchni roślin, co ogranicza ich wzrost i plony.

Benzo(a)piren to organiczny związek chemiczny będący przedstawicielem Wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA). Benzo(a)piren wykazuje małą toksyczność ostrą, zaś dużą toksyczność przewlekłą, co związane jest z jego zdolnością kumulacji w organizmie. Podobnie jak inne WWA, jest związkiem silnie rakotwórczym. Posiada również właściwości mutagenne. Do innych działań niepożądanych zalicza się podrażnienie oczu, nosa, gardła i oskrzeli.¹¹

⁸ Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2022

⁹ <https://www.gios.gov.pl/pl/>

¹⁰ <http://smog.imgw.pl/>

¹¹ <https://polskialarmsmogowy.pl/>

Z dniem 1 maja 2023 r. ruszył nabór wniosków w ramach Programu "Ciepłe Mieszkanie" na terenie gminy Dobrzyca, którego celem jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji pyłów oraz gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych. Program jest realizowany w latach 2022-2026, przy czym umowy z beneficjentami końcowymi będą zawierane do 30.06.2025 roku. W ramach programu zawartych zostanie do 65 umów z beneficjentami końcowymi na łączną kwotę dofinansowania w wysokości do 1 500 000,00 zł, w tym¹²:

- do 25 umów na podstawowy poziom dofinansowania na łączną kwotę dofinansowania w wysokości do 350 000 zł,
- do 30 umów na podwyższony poziom dofinansowania na łączną kwotę dofinansowania w wysokości do 750 000 zł,
- do 10 umów na najwyższy poziom dofinansowania na łączną kwotę dofinansowania w wysokości do 375 000 zł.

Na terenie gminy w 2022 roku wykorzystwała środki własne budżetu Gminy w kwocie 159 800 zł na budowę instalacji fotowoltaicznych na obiektach stanowiących własność Gminy Dobrzyca.

Według danych z oficjalnej strony Gminy Dobrzyca, jednostka ta przystąpiła do programu „Czyste powietrze”, którego celem jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Na dzień 31.03.2023 r. w ramach programu „Czyste Powietrze” mieszkańcy gminy Dobrzyca złożyli 153 wnioski, zrealizowali 74 inwestycje, a WFOŚiGW wypłacił dotację w wysokości 953 239,54 zł¹³.

Dodatkowo na terenie gminy Dobrzyca podjęte zostały działania zgodne z uchwałą nr XXXVI/700/21 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 29 listopada 2021 r. zmieniającą uchwałę Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w sprawie wprowadzenia, na obszarze województwa wielkopolskiego, ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji, w których następuje spalanie paliw.

¹² https://gminadobrzyca.pl/cms/30266/program_cieple_mieszkanie

¹³ https://gminadobrzyca.pl/cms/29931/program_czyste_powietrze

Podsumowanie: analiza SWOT

Tabela 5. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Mocne strony	Słabe strony
— monitoring powietrza na terenie strefy wielkopolskiej, — korzystne warunki klimatyczne do rozwoju OZE, — dostęp do sieci gazowej, — brak zakładów szczególnie uciążliwych dla środowiska, pogarszających jakość powietrza, — uczestnictwo mieszkańców w programach „Ciepłe Mieszkalnie” oraz „Czyste Powietrze”.	— korzystanie z nieekologicznych nośników ciepła, np. węgla kamiennego, — niskie wykorzystanie OZE, — na obszarze gminy odnotowano przekroczony poziom benzo(a)pirenu i ozonu w powietrzu
Szanse	Zagrożenia
— nowe technologie energetyczne, — moda na ekologiczny tryb życia, — wspieranie gospodarki niskoemisyjnej, — obowiązująca na terenie województwa wielkopolskiego uchwała antysmogowa oraz program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej.	— wzrost liczby pojazdów na drogach publicznych, — napływ zanieczyszczeń powietrza spoza gminy, — niska świadomość ekologiczna społeczeństwa, — spalanie odpadów w indywidualnych kotłowniach.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.2 Zagrożenia hałasem

Rozwój gospodarczy charakteryzuje się m.in. budową nowych zakładów przemysłowych, modernizacją już istniejących oraz rozbudową infrastruktury komunikacyjnej. Sytuacja ta wpływa na wzrost zagrożenia hałasem. Hałas w środowisku to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy to różnego rodzaju niepożądane, uciążliwe, a w niektórych przypadkach nawet szkodliwe dla człowieka i jego samopoczucia oraz zdrowia drgania mechaniczne ośrodka sprężystego, które za pośrednictwem powietrza oddziałują – nierzadko w sposób zły – na zmysły i organizm człowieka. Taki hałas wpływa bardzo niekorzystnie na koncentrację i znacząco utrudnia odpoczynek, czasem nawet we własnym domu. W konsekwencji może odbijać się na naszym zdrowiu oraz wydajności w pracy i innych dziedzinach życia codziennego i społecznego.

Hałas przemysłowy na terenie gminy Dobrzyca nie stanowi większego problemu, ponieważ nie funkcjonują tu duże zakłady przemysłowe. Działalność na tym terenie prowadzona jest na małą skalę. Niewielkie źródło hałasu stanowią liczne zakłady usługowe i gospodarstwa rolnicze. Nie są one jednak mocno uciążliwe dla mieszkańców.

Hałas komunikacyjny

Największa uciążliwość hałasu obserwowana jest na obszarach położonych wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Należy się spodziewać, że w najbliższych latach natężenie ruchu kołowego (w tym maszyn rolniczych) będzie wzrastać, co przyczyni się do zwiększenia natężenia hałasu w sąsiedztwie tych szlaków.

Hałas dokuczliwy jest też dla wszelkich zabudowań usytuowanych przy szlakach komunikacyjnych i osób w nich mieszkających. Uciążliwość hałasu może być pośrednio zmniejszana poprzez realizację inwestycji z zakresu przebudowy czy modernizacji dróg, a także poprzez tworzenie wzdłuż tras o wysokim natężeniu ruchu pasów zieleni izolacyjnej.

Hałas komunikacyjny w gminie Dobrzyca nie jest szczególnie uciążliwy, ponieważ na jej terenie nie występują drogi szybkiego ruchu ani transport kolejowy. Przebiegają przez nią drogi powiatowe oraz gminne, które są mniej obciążone ruchem komunikacyjnym.

Badania natężenia hałasu

Oceny stanu akustycznego środowiska dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami hałasu L_{DWN} i L_N , z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności danych demograficznych i dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu.

Podstawowym kryterium oceny hałasu w środowisku są dopuszczalne poziomy hałasu odnoszące się do różnych grup źródeł hałasu oraz rodzajów terenów, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jedn. Dz. U. z 2014 r., poz. 112).

W okresie 2018–2022 cyklicznie prowadzone były okresowe pomiary poziomu hałasu w otoczeniu zakładu ADROS PASZE Sp. z o.o., zlokalizowanego w miejscowości Dobrzyca. W tym okresie nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości poziomów hałasu. W roku 2022 w ramach analizy porealizacyjnej zostały wykonane pomiary hałasu instalacji wiatrowej zlokalizowanej w miejscowościach: Galew, Dobrzyca, Izbiczo, Strzyżew, Sośniczka – w żadnym przypadku nie zostały stwierdzone przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku¹⁴.

¹⁴ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dobrzyca

Podsumowanie: analiza SWOT

Tabela 6. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem

Mocne strony	Słabe strony
— brak dużych zakładów przemysłowych będących źródłem hałasu o dużym natężeniu, — brak sieci dróg szybkiego ruchu, — brak przekroczeń hałasu przemysłowego na terenie gminy.	— brak wykonywanych badań natężenia hałasu komunikacyjnego na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
— prowadzone działania polepszające jakość infrastruktury drogowej, która wyciszy hałas, — nowe technologie ochrony przed hałasem, np. ekrany akustyczne, — akcje informacyjno-promocyjne zachęcające do wykorzystywania alternatywnych środków transportu.	— rozwój komunikacji i wzrost liczby pojazdów na drogach, — wysokie koszty rozbudowy transportu niezagrożającemu środowisku naturalnemu,

Źródło: Opracowanie własne

3.2.3 Pola elektromagnetyczne

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska przez pola elektromagnetyczne rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

W aktualnym stanie prawnym można wyróżnić promieniowanie:

- jonizujące, powstające w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, przed którym ochrona unormowana jest w ustawie z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe,
- niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne, przed którym ochronę reguluje ustawa Prawo ochrony środowiska, w dziale VI pod nazwą „Ochrona przed polami elektromagnetycznymi”.

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne w postaci pól elektromagnetycznych (PEM) zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono od naturalnych źródeł, jakimi są np.: Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola elektromagnetyczne zaczęły pojawiać się w środowisku ponad sto lat temu i były związane z techniczną działalnością człowieka. Promieniowanie elektromagnetyczne występuje wszędzie. Do najważniejszych źródeł promieniowania należą:

- stacje i linie energetyczne,
- nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji,

— urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe.

Na obszarze gminy Dobrzyca lokalizowane są stacje bazowe telefonii komórkowej różnych nadawców sygnałów m.in. typu GSM, UMTS, CDMA, LTE, których transmisja mowy i danych może odbywać się w różnych pasmach częstotliwości. Na terenie gminy zlokalizowane są stacje bazowe telefonii komórkowych Plus oraz T-mobile.

Obecnie obowiązujące poziomy dopuszczalne, według Rozporządzenia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, wynoszą:

- dla częstotliwości 50 Hz na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową: składowa elektryczna 1000 V/m (1 kV/m) lub składowa magnetyczna 60 A/m,
- dla częstotliwości 50 Hz w miejscach dostępnych dla ludności: składowa elektryczna 10000 V/m (10 kV/m) lub składowa magnetyczna 60 A/m,
- dla częstotliwości od 10 MHz do 300 GHz w miejscach dostępnych dla ludności: składowa elektryczna od 28 V/m do 61 V/m, składowa magnetyczna od 0,073 A/m do 0,16 A/m lub gęstość mocy od 2 W/m² do 10 W/m².

Na terenie gminy Dobrzyca w roku 2021, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska dokonał pomiaru promieniowania elektromagnetycznego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. W efekcie, poziom składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego wskazał wartości ,0,5 V/m, czyli poniżej czułości sondy pomiarowej.

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 7. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne

Mocne strony	Słabe strony
— prowadzone badania w zakresie pomiarów pól elektromagnetycznych, — poziom pola elektromagnetycznego poniżej dopuszczalnego, — mała koncentracja bazowych stacji telefonicznych.	— występowanie na terenie gminy napowietrznych linii energetycznych.
Szanse	Zagrożenia
— prowadzenie procedur oddziaływania na środowisko, — planowanie systematycznych badań w zakresie pól elektromagnetycznych, — modernizacja napowietrznej sieci energetycznej.	— wzrastające zapotrzebowanie na media, — niska świadomość społeczna dotycząca pól elektromagnetycznych.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.4 Gospodarowanie wodami

Gmina Dobrzyca zlokalizowana jest w obrębie działu wodnego Warty i Baryczy. Głównym akwenem na tym terenie jest rzeka płynąca rzeka Lutynia, która stanowi lewobrzeżny dopływ Warty. Ciek charakteryzują nierównomierne i niskie przepływy co czyni ją podatną na zanieczyszczenia. Oprócz rzeki Lutyni, na obszarze gminy Dobrzyca płynie również rzeka Orla, będąca dopływem Baryczy¹⁵.

Zgodnie z wykazem JCWP obowiązującym w latach 2016-2021 (I aktualizacja Planów Gospodarowania Wodami w dorzeczach), gmina Dobrzyca znajdowała się na terenie 5 zlewni jednolitych części wód powierzchniowych:

- PLRW60001618524 – Lutynia do Radowicy,
- PLRW60001714639 – Orla od źródła do Rdęcy,
- PLRW6000161849329 – Giszka,
- PLRW600016185269 – Lubieszka,
- PLRW600017184949 – Ner.

Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się obecnie na terenie gminy zgodnie z II Aktualizacją Planów Gospodarowania Wodami w dorzeczach to¹⁶:

- RW600010185239 – Lutynia do Radowicy,
- RW600010146639 – Orla do Rdęcy,
- RW6000091849329 – Giszka,
- RW600009185269 – Lubieszka,
- PW600010184949 – Ner.

Tabela 8. Charakterystyka JCWP znajdujących się na terenie gminy Dobrzyca

KOD JCWP	Nazwa JCWP	Typ JCWP	Status JCWP	Czy JCWP jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych? (zagrożona/niezagrożona)
RW60001618524	Lutynia do Radowicy	PNp	NAT	niezagrożona
RW60001714639	Orla od źródła do Rdęcy	PNp	SZCW	niezagrożona
RW6000161849329	Giszka	PN	NAT	niezagrożona

¹⁵ <https://dobrzyca.bipgmina.pl/>

¹⁶ <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>

KOD JCWP	Nazwa JCWP	Typ JCWP	Status JCWP	Czy JCWP jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych? (zagrożona/niezagrożona)
RW600016185269	Lubieszka	PN	NAT	niezagrożona
RW600017184949	Ner	PNp	SZCW	niezagrożona

Legenda:

PNp – potok lub strumień nizinny piaszczysty

PN – potok lub strumień nizinny

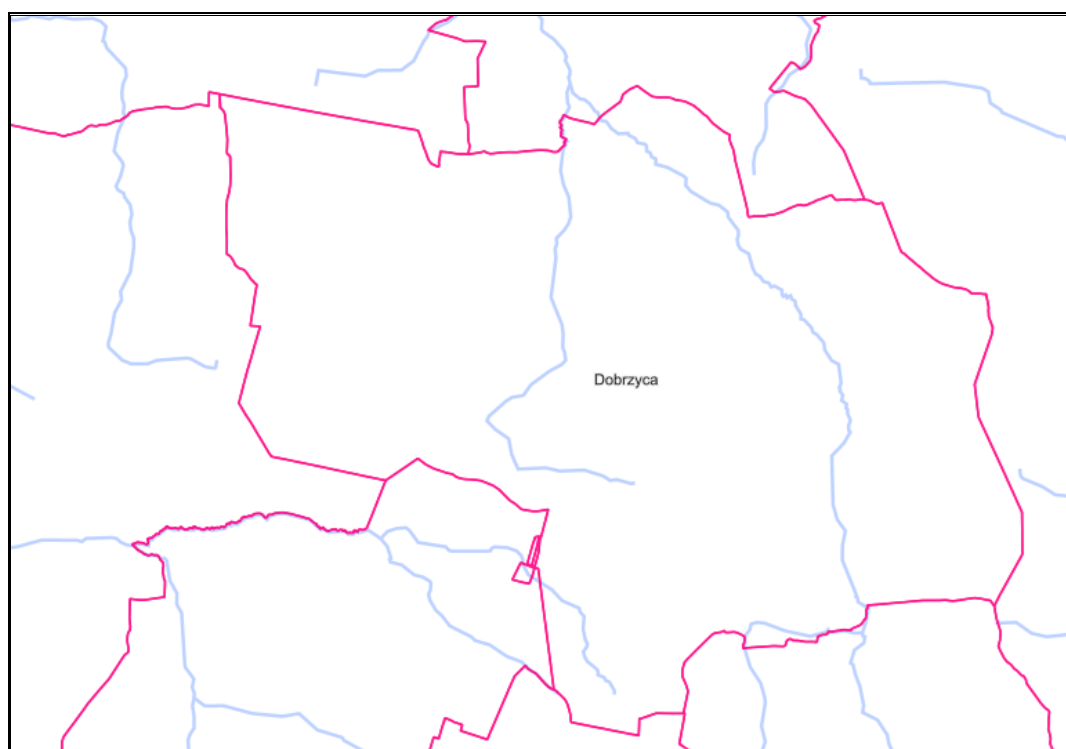
NAT - naturalny

SZCW – silnie zmieniona część wód

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>

Poniżej przedstawiono schemat przebiegu jednolitych wód powierzchniowych na terenie gminy Dobrzyca.

Rysunek 8. JCWP na terenie gminy Dobrzyca

Legenda:

- granice gminy
- jednolita część wód powierzchniowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie mapy geoportal.gov.pl

Według podziału Polski na 174 JCWPd, granice terytorialne gminy Dobrzyca położone są na obszarach 3 jednolitych częściach wód podziemnych¹⁷:

PLGW600061 – Powierzchnia JCWPd wynosi 2 702,30 km². W piętrze wodonośnym czwartorzędu na obszarze JCWPd 61 wyróżniono dwa główne poziomy:

- Gruntowy poziom wodonośny Q1 o charakterze dolinnym i pradolinym zasilany jest infiltracyjnie w obrębie dolin i pradolin. Na tarasach wysokich na drodze infiltracji opadów oraz drenażu i spływu z sąsiednich wysoczyzn. Na tarasach niskich również przez drenaż z poziomów wgłębnych. Okresowo, przy wysokich stanach rzek, zasilanie może pochodzić z wód powierzchniowych.
- Poziom wód wgłębnych między glinowy dolny (wielkopolskiej doliny kopalnej) Q2 zasilany jest na drodze infiltracji opadów i przesączania się wód z poziomu gruntowego głównie przez okna hydrauliczne.

PLGW600079 – Powierzchnia JCWPd wynosi 3 819,90 km². System krążenia wód podziemnych na terenie jednostki jest wielostopniowy. Głównym źródłem zasilania jest infiltracja opadów atmosferycznych.

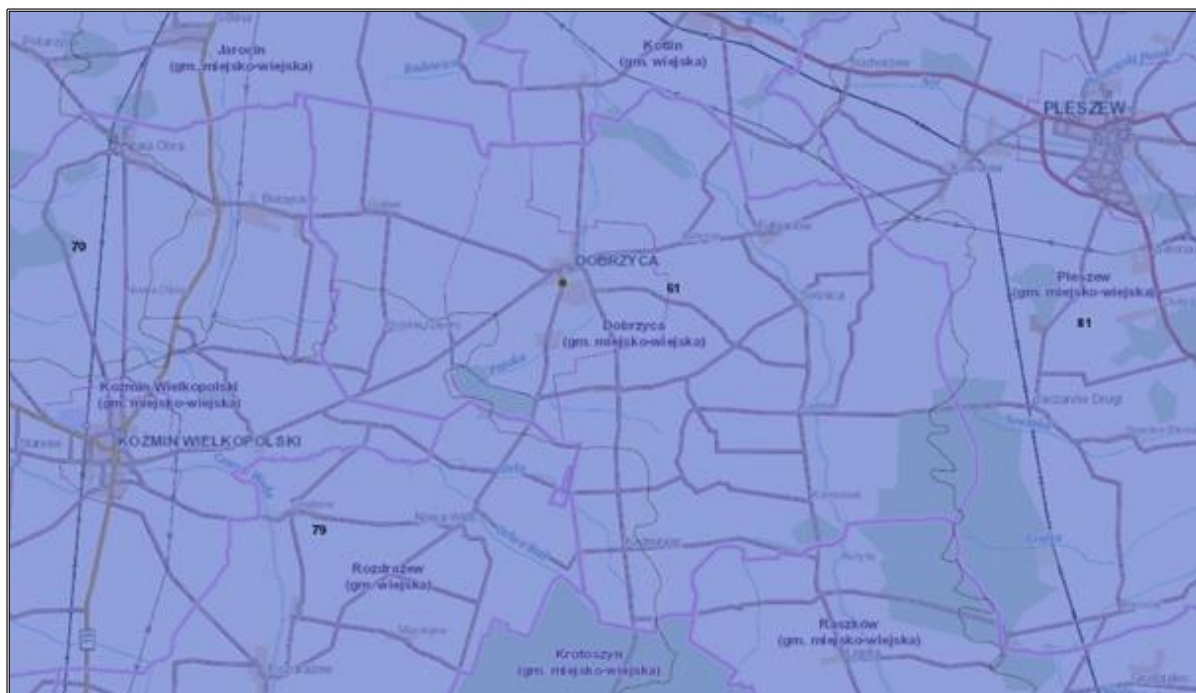
PLGW600081 – Powierzchnia JCWPd wynosi 4 912,60 km². JCWPd przedstawia strukturę i funkcjonowanie systemu hydrogeologicznego, położonego w obrębie zlewni rzeki Prosny. Obszar występowania zwykłych wód podziemnych w granicach zlewni Prosny uznaje się za wielowarstwowy system wodonośny wód podziemnych w utworach kenozoicznych i mezozoicznych, powiązanych układem krążenia z wodami powierzchniowymi.

Na terenie gminy Dobrzyca nie wyznaczono punktu pomiarowego krajowej sieci monitoringu jakości wód podziemnych.

Dodatkowo gmina znajduje się poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP).

¹⁷ https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/Imgp_2.html?gpmap=gp0

Rysunek 9. JCWPd na obszarze gminy Dobrzyca

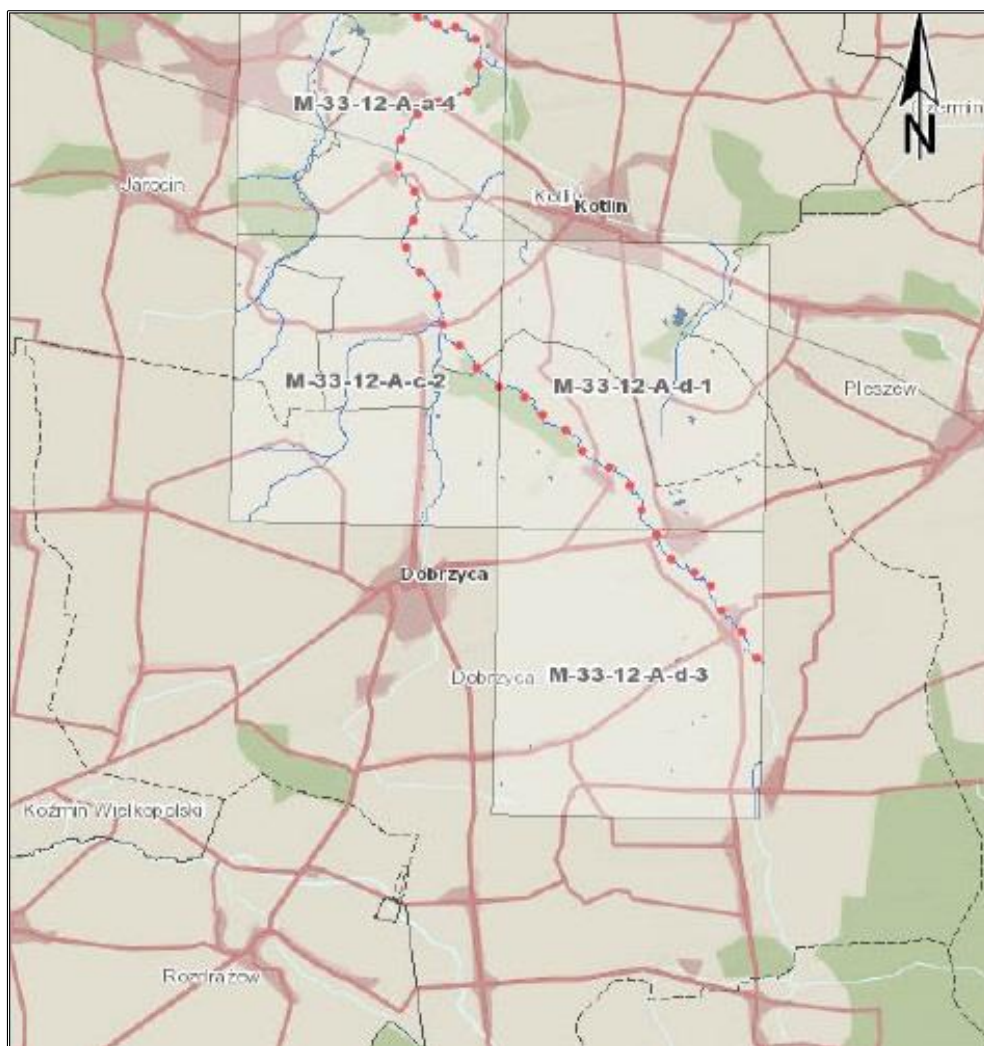
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z geologia.pgi.gov.pl

Zagrożenie i ryzyko powodziowe

Występowanie zagrożenia powodziowego na danym terenie oznacza duże prawdopodobieństwo wystąpienia tam zjawiska powodzi. Ryzyko powodzi natomiast oznacza kombinację prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i prawdopodobieństwa wystąpienia związanych z powodzią potencjalnych negatywnych konsekwencji dla życia i zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej.

Ocena ryzyka powodziowego przygotowywana jest przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej. Pobliskie tereny rzeki Lutyni w okresie wezbrań mogą ulec zalaniu wodami rzecznyymi. W północno-wschodniej części gminy istnieje, zatem ryzyko powodziowe. Tereny zagrożone powodzią zostały przedstawione na poniższym rysunku.

Rysunek 10. Obszar gminy Dobrzyca, dla którego opracowano arkusze map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://mapy.isok.gov.pl/imap/>

Zagrożenia wód powierzchniowych i podziemnych

Zanieczyszczenie wód powierzchniowych powodowane jest głównie przez wzmożoną działalność antropogeniczną na terenie zlewni, tj. urbanizacja, rolnictwo czy przemysłowanie. Do głównych zagrożeń zasobów i jakości wód na terenie gminy Dobrzyca należy zaliczyć:

- emisję ścieków komunalnych;
- odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych;
- spływ powierzchniowy biogenów z pól i niewłaściwe składowanie nawozów naturalnych.

Istotnym źródłem presji na środowisko wodne jest niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich. Rozproszenie zabudowy mieszkaniowej na obszarze wiejskim gminy sprawia, że budowa kanalizacji sanitarnej jest często ekonomicznie nieuzasadniona. W takiej sytuacji, mieszkańcy obszarów nieskanalizowanych korzystają ze zbiorników bezodpływowych

(szamba), opróżnianych przez wyspecjalizowane firmy. Korzystanie z nieszczelnego szamba grozi skażeniem bakteriologicznym gleby oraz wody wokół posesji, a zanieczyszczenia chemiczne są wchłaniane przez rośliny, w tym warzywa i zboża. Szkodliwe związki chemiczne rozprzestrzeniają się także na większe odległości, skażając wody podziemne.

Kolejnym zagrożeniem czystości wód są spływy powierzchniowe zanieczyszczeń, obciążone głównie związkami biogennymi (azotem i fosforem) pochodzenia rolniczego. Zjawisko to jest potęgowane przez niewłaściwe przechowywanie i stosowanie nawozów mineralnych i organicznych, nadmierne stosowanie chemicznych środków ochrony roślin oraz niewłaściwe wykonywanie zabiegów agrotechnicznych. W przypadku nadmiernego, długotrwałego spływu składników biogennych do wód, dochodzi do ich przeżyźnienia. Proces ten, zwany eutrofizacją prowadzi do szeregu konsekwencji tj. zakwity (gwałtowny rozwój makrofitów i toksycznego fitoplanktonu – glony, sinice), zakwaszenie wód, pogłębienie strefy beztlenowej, spadek przezroczystości wody, wymieranie ichtiofauny, znaczne pogorszenie walorów użytkowych, przyrodniczych i rekreacyjnych wód. W efekcie, zbiornik wodny ulega postępującej degradacji, która może doprowadzić do jego całkowitego zaniku na skutek zarastania. Eutrofizacja stanowi obecnie ogromne zagrożenie dla wszystkich wód powierzchniowych na terenie Polski ze względu na nadużywanie nawozów i środków ochrony roślin, które dostają się do wód na skutek spływu powierzchniowego. Rolnictwo zanieczyszcza wodę poprzez niewykorzystane składniki środków ochrony roślin, czy nawozów, nieodpowiednie miejsca składowania i przechowywania odchodów zwierzęcych (stałych i płynnych), które znajdują się w pobliżu obór, chlewików, czy kurników. Powodem zanieczyszczeń wód są także wybiegi dla zwierząt i drobiu oraz miejsca spływu wód z terenu zagród, jak również miejsca składowania kiszonki. Wszystko to może powodować, że jakość wód powierzchniowych i podziemnych nie będzie odpowiadać wymagany standardom.

Na czystość wód powierzchniowych ma również sposób użytkowania melioracji wodnych szczegółowych. Celem melioracji jest regulacja stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz ochrona użytków rolnych przed powodzią. W sytuacji kiedy surowe ścieki są odprowadzane bezpośrednio do rowów melioracyjnych, mogą przedostawać się one do wód powierzchniowych oraz gruntowych i znacznie pogarszać ich jakość.

Susza

W ramach planu przeciwdziałania skutkom suszy wyznaczono w czterostopniowym podziale zagrożenia suszą cztery klasy obszarów¹⁸:

¹⁸ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz.U. 2021 poz. 1615)

- I klasa – obszary zagrożone w stopniu słabym,
- II klasa – obszary zagrożone w stopniu umiarkowanym,
- III klasa – obszary zagrożone w stopniu silnym,
- IV klasa – obszary zagrożone w stopniu ekstremalnym.

Gmina Dobrzyca według¹⁹:

- mapy klas zagrożenia suszą rolniczą na terenach rolnych i leśnych położona jest na terenie klasy I czyli obszarze słabo zagrożonym.
- mapy klas zagrożenia suszą hydrologiczną znajduje się na terenie klasy II, świadczy to o umiarkowanym zagrożeniu suszą.
- mapy klas zagrożenia suszą hydrogeologiczną znajduje się na terenie klasy I czyli występuje tam słabe zagrożenie suszą hydrologiczną.

Opierając się o dane z mapy łącznego zagrożenia suszą (suma zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną) gmina Dobrzyca znajduje się na terenie słabego zagrożenia suszą.

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 9. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami

Mocne strony	Słabe strony
— monitorowanie wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiskowego prowadzonego przez GIOŚ, — teren gminy praktycznie wcale nie jest zagrożony suszą.	— zły stan wód powierzchniowych, — lokalizacja gminy poza zasięgiem GZWP, — występowanie terenów zagrożonych powodzią na obszarze gminy, — brak punktu monitoringu wód podziemnych na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
— wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, — zaostrzenie przepisów dotyczących ochrony środowiska, — budowa zbiorników retencyjnych, — wdrażanie dokumentów planistycznych dotyczących gospodarowania wodami.	— występowania obszarowych form ochrony przyrody wpływających na ograniczenia inwestycyjne w zakresie gospodarowania wodami, — negatywne zjawiska spowodowane zmianami klimatycznymi: susze, gwałtowne deszcze, powódzie.

Źródło: Opracowanie własne

¹⁹ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz.U. 2021 poz. 1615)

3.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa

Infrastruktura wodociągowa

Gmina Dobrzyca zaopatrywana jest w wodę z wodociągów w miejscowościach: Dobrzyca, Koźminiec, Karminiek, Ruda. Woda ujmowana jest z ujęć podziemnych czwartorzędowych (Koźminiec, Karminiek, Ruda) i trzeciorzędowych (Dobrzyca). Sieć wodociągowa zbudowana jest głównie z rur PCV, PE i stalowych. Poszczególne stacje zaopatrują następujące wsie:

- UW Dobrzyca, wsie: Dobrzyca, Strzyżew, Galew, Polskie Olędry i Trzebin.
- SUW Koźminiec, wsie: Koźminiec i Trzebowa.
- SUW Karminiek, wsie: Karmin, Karminiek, Nowy Karmin, Karminiec, Gustawów, Izbiczno, Sośniczka, Sośnica, Czarnuszka, Lutynia, Fabianów,
- SUW Ruda, wieś: Ruda.

Zgodnie z danymi GUS na terenie gminy Dobrzyca w roku 2022 długość czynnej sieci rozdzielczej i przesyłowej wynosiła 133,8 km. Wartości do roku 2020 określają długość czynnej sieci rozdzielczej, natomiast kolejne lata obrazują już długość sieci rozdzielczej i przesyłowej. Liczba przyłączy w 2022 r. wynosiła 1 584 szt., czyli o 42 szt. więcej niż w 2018 r. W ostatnim analizowanym roku odnotowano 20 awarii sieci. W latach 2018-2022 zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca ogółem w mieście wzrosło, natomiast na wsi zmalało. Sytuacja gminy w kontekście infrastruktury wodociągowej jest korzystna. Świadczy o tym zwiększająca się liczba przyłączy oraz długości czynnej sieci rozdzielczej i przesyłowej. Niepokojącym jest jednak fakt zwiększającej się liczby awarii sieci. Szczegółowe informacje na temat stanu sieci wodociągowej na terenie gminy Dobrzyca w latach 2018-2022 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 10. Sieć wodociągowa na terenie gminy Dobrzyca w latach 2018- 2022²⁰

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2018	2019	2020	2021	2022
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	131,8	133,8	133,6	133,8	133,8
Liczba przyłączy	szt.	1 542	1 556	1 573	1 575	1 584
Awarie sieci	szt.	3	1	10	11	20
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	450,9	436,1	430,7	424,4	453
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na jednego mieszkańca ogółem	m ³	54,9	53,5	55,4	54,8	58,9

²⁰ Długość czynnej sieci rozdzielczej do roku 2020 zawierają informacje wyłącznie o sieci rozdzielczej, natomiast kolejne lata to suma długości czynnej sieci rozdzielczej i przesyłowej

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2018	2019	2020	2021	2022
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na jednego mieszkańca na wsi	m ³	54,3	50,1	50,6	49	49,5
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na jednego mieszkańca w miastach	m ³	55,9	58,8	63,1	64,2	74

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna w Pleszewie, wydając komunikat w sprawie jakości wody do spożycia przez ludzi z wodociągów objętych nadzorem w 2021 roku, określiła, że woda z wodociągów publicznych Karminiek, Koźminiec, Dobrzyca oraz z wodociągu lokalnego Ruda była przydatna do spożycia²¹.

Infrastruktura kanalizacyjna

Zgodnie z danymi GUS przez cały analizowany okres, długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Dobrzyca wynosiła 39,6 km. Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w okresie 2018-2022 zmniejszyła się o 33 sztuki.

Liczba budynków mieszkalnych podłączonych do infrastruktury w roku 2021²² wynosiła 47,2%. Ilość ścieków odprowadzanych wzrosła o 73,1% osiągając w 2022 roku poziom 158,00 dam³. Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 11. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Dobrzyca w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2018	2019	2020	2021	2022
Długość czynnej sieci	km.	39,6	39,6	39,6	39,6	39,6
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	776	786	794	802	809
Ścieki bytowe odprowadzane siecią kanalizacyjną	dam ³	84,9	149,1	155,7	152,2	158
Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury	%	63	46,7	47,1	47,2	-
Awarie sieci kanalizacyjnej	szt.	0	0	0	2	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

²¹<https://www.gov.pl/>

²² Brak danych za 2022 rok

Teren gminy nie jest w pełni skanalizowany. W miejscach gdzie budowa systemu kanalizacji zbiorowej jest ekonomicznie nieuzasadniona, gospodarka ściekowa została oparta o gromadzeniu ścieków w zbiornikach bezodpływowych (szambach) oraz przydomowych oczyszczalniach.

Gmina prowadzi ewidencję przydomowych oczyszczalni oraz bezodpływowych zbiorników na nieczystości. Znajdują się tu 579 bezodpływowych zbiorników na nieczystości ciekłe oraz 114 przydomowych oczyszczalni ścieków²³.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu prowadzi wykaz oczyszczalni w ewidencji WIOŚ w Poznaniu. Ostatni dostępny raport obejmuje rok 2020. W poniższej tabeli zamieszczono szczegółowe informacje na temat zespołów urządzeń i obiektów technologicznych służących do usuwania zanieczyszczeń z odpadów płynnych znajdujących się na terenie gminy Dobrzyca.

Tabela 12. Oczyszczalnie ścieków na terenie gminy Dobrzyca według raportu z 2020 roku

Właściciel obiektu lub zarządzający obiektem	„Adros” Sp. z o. o. Spółka komandytowa	Urząd Gminy Dobrzyca/ Zakład Komunalny Gminy Dobrzyca	OSM Kowalew-Dobrzyca Zakład Produkcyjny w Dobrzycy
Odbiornik	ziemia	Patoka	Patoka
Nazwa JCW	Lutynia do Radowicy	Lutynia do Radowicy	Lutynia do Radowicy
Kod JCW	PLRW60001618524	PLRW60001618524	PLRW60001618524
Region wodny	Warta	Warta	Warta
Rodzaj ścieków	przemysłowe	komunalne	przemysłowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Wykazu oczyszczalni w ewidencji WIOŚ w Poznaniu

Zgodnie z informacjami znajdującymi się w *Krajowym Programie Oczyszczalnia Ścieków* w granicach Gminy Dobrzyca znajduje się aglomeracja ściekowa Dobrzyca. Zgodnie z uchwałą Nr XX/190/2020 Rady Miejskiej Gminy Dobrzyca z dnia 29 grudnia 2020 r. (Dz. U. z 2021 poz. 324) aglomeracja Dobrzyca obejmuje swym zasięgiem systemu kanalizacji zbiorczej częściowo na terenie miejscowości Dobrzyca, Strzyżew, Lutynia, Fabianów, Sośnica, Karmin. Według danych KPOŚ dla gminy za rok 2022, 100% ścieków dopływających do oczyszczalni została oczyszczona przed odprowadzeniem do zbiornika. Dane wskazują na to, iż w sprawozdawczym roku takich ścieków było 160 tys. m³/r.

²³ Dane pozyskane od Urzędu Miejskiego w Dobrzycy

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 13. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

Mocne strony	Słabe strony
— funkcjonowanie oczyszczalni ścieków, — prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków — woda z wodociągów publicznych możliwa do spożycia, — przynależności do aglomeracji ściekowej.	— brak pełnego skanalizowania obszaru gminy, — korzystanie przez mieszkańców ze zbiorników bezodpływowych spośród których część jest w niedostatecznym stanie technicznym.
Szanse	Zagrożenia
— rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej, — dofinansowania do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, — pozyskiwanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowanie infrastruktury wodno-ściekowej.	— wzrastająca liczba awarii infrastruktury wodno-kanalizacyjnej — ryzyko niewłaściwego użytkowania przydomowych oczyszczalni.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.6 Zasoby geologiczne

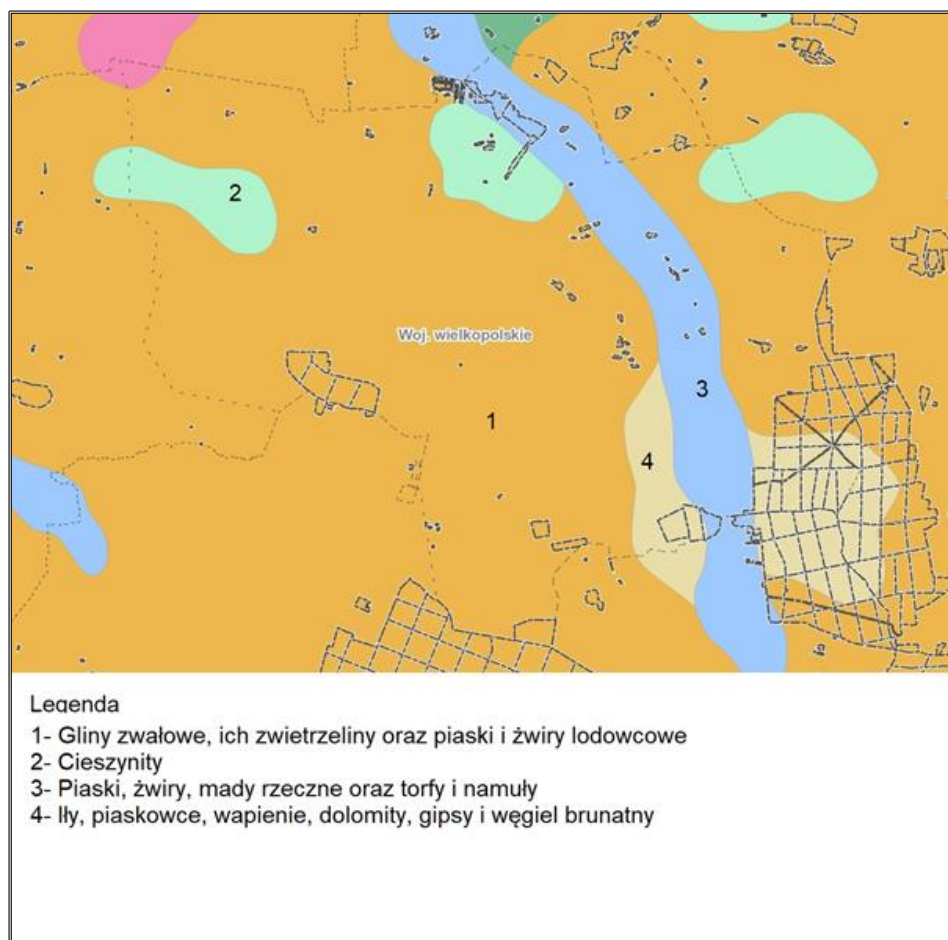
Obszar gminy Dobrzyca znajduje się w obrębie wysoczyzny morenowej płaskiej. Znajdują się tu niewielkie deniwelacje o charakterystycznym układzie łagodnych pagórków i obniżień.

Na terenie gminy występują utwory trzeciorzędowe, odsłaniające się na powierzchni w rejonie miejscowości Fabianów, gdzie eksploatowane były ropy naftowe, a także w rejonie miejscowości Olędry i na północny wschód od miejscowości Lutynia. Na pozostałym obszarze

Utwory trzeciorzędowe znajdują się pod utworami czwartorzędownymi. Utwory czwartorzędowe w większości stanowią 2 poziomy glin zwałowych zalegające na trzeciorzędzie lub piaskach i żwirach niewielkiej miąższości. Wzdłuż doliny rzeki Lutyni występuje pas zwałowych piasków różnoziarnistych lokalnie pylastych i pyłów. Piaski różnoziarniste przede wszystkim zalegają na glinie zwałowej szarej²⁴.

²⁴ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026

Rysunek 11. Mapa utworów przypowierzchniowych gminy Dobrzyca

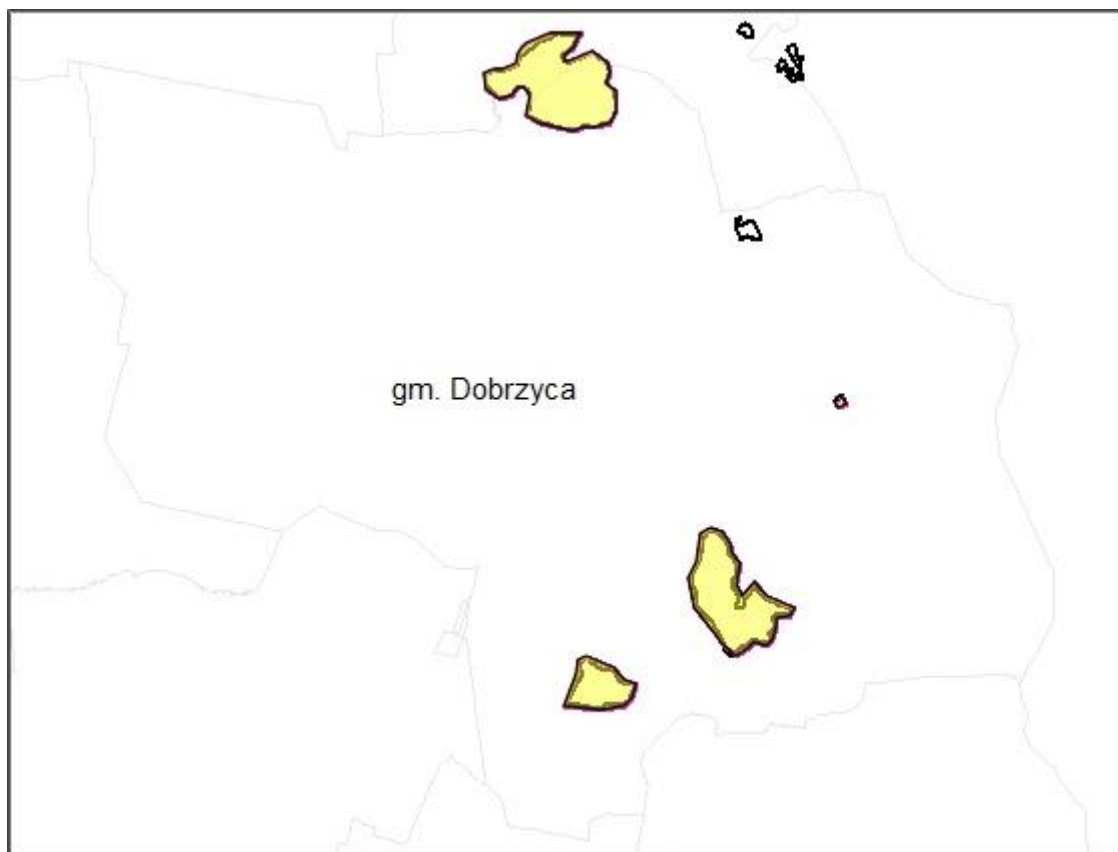
Źródło: Opracowanie własne na podstawie bdl.lasy.gov.pl

Według ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. 2023 r., poz. 633 ze zm.) *obszarem górniczym jest przestrzeń, w granicach której przedsiębiorca jest uprawniony do wydobywania kopaliny, podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji, podziemnego składowania odpadów, podziemnego składowania dwutlenku węgla oraz prowadzenia robót górniczych niezbędnych do wykonywania koncesji.*

Występujące na terenie gminy zasoby surowców mineralnych związane są z budową geologiczną obszaru. Poniżej wymieniono aktywne obszary górnicze i złoża kopalin:

- „Sośnica” – obszar, na którym występują złoża kruszyw naturalnych,
- „Jarocin I” – obszar, na którym występują złoża gazu ziemnego,
- „Karmin”- obszar, na którym występują złoża gazu ziemnego,
- „Koźminiec”- obszar, na którym występują złoża gazu ziemnego.

Rysunek 12. Obszary górnicze na terenie gminy Dobrzyca

Źródło: Opracowanie własne na podstawie geologia.pgi.gov.pl

Zgodnie z mapą dostępną na stronie Państwowego Instytutu Geologicznego (System Ochrony Przeciwośuwiskowej SOPO), na terenie gminy Dobrzyca wstępnie nie rozpoznano obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym zagrożeń osuwania się mas ziemnych/skalnych.

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 14. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne

Mocne strony	Słabe strony
— występowanie złóż surowców naturalnych i obszarów górniczych.	— przekształcenie terenu związane z eksploatacją złóż surowców naturalnych.
Szanse	Zagrożenia
— rozwój nowych technologii poszukiwania i eksploatacji surowców mineralnych, prace badawcze PIG wpływające na odpowiednie rozpoznanie terenów, — ochrona kopalin w planach zagospodarowania przestrzennego.	— presja ze strony działających podmiotów gospodarczych zajmujących się eksploatacją złóż kopalin, — nielegalna eksploatacja złóż.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.7 Gleby

Na terenie gminy Dobrzyca przeważają gleby dobre i bardzo dobre. Są to przeważnie gleby brunatne utworzone z piasków gliniastych średnich lub mocnych, płytkich, na glinie średniej lub ciężkiej. Gleby są strukturalne, zwarte, trudne do uprawiania. Są one okresowo za suche, okresowo nadmiernie wilgotne. Przeważa III b klasa bonitacyjna gruntów ornych. Miejscami w północnej części gminy występują gleby II klasy gruntów ornych. Gleby te zajmują rozległe obszary i predysponowane są do rozwoju rolnictwa. Gleby IV klasy bonitacyjnej to przeważnie gleby brunatne utworzone z piasków gliniastych lekkich i słabogliniastych płytkich lub średniogłębokich na glinie średniej. Lokalnie przypowierzchniową warstwę gleby budują piaski słabogliniaste podlegające silnym dobowym wahaniom temperatury. Gleby te są przydatne do upraw wszelkich roślin zbożowych, okopowych i pastewnych. Są odpowiednie dla warzywnictwa i sadownictwa. Gleby te wymagają ochrony przed zmianą użytkowania na cele nierolnicze. Zdecydowanie mniejsze obszary zajmują gleby słabsze V i VI klasy bonitacyjnej. Są to gleby brunatne, lokalnie pseudobielicowe utworzone z piasków gliniastych lekkich całkowitych, lokalnie żwirów. Gleby te są ubogie w składniki pokarmowe i mają mało wilgoci. Występują na wierzchołkach i zboczach o spadkach większych od 5%. Podlegają lokalnie erozji. Gleby są wyraźnie przesuszone na obszarze całej gminy. W dnach dolin występują gleby mineralne (mady) i gleby glejowe. Lokalnie gleby utworzone z pyłów. Gleby te wykorzystywane są pod łąki i pastwiska III do IV klasy bonitacyjnej. Odczyn gleb użytkowanych rolniczo przedstawił się następująco²⁵:

- bardzo kwaśny – 9,4 %
- kwaśny – 24,1 %
- lekko kwaśny – 46,6 %
- obojętny – 13,8 %
- zasadowy – 6,1 %

Są to wskaźniki zdecydowanie lepsze od średniej wojewódzkiej, ale część z nich wymaga wapnowania (25,5 %) ²⁶.

Według ustawy Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku, przez historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi rozumie się zanieczyszczenie powierzchni ziemi, które zaistniało przed dniem 30 kwietnia 2007 r. lub wynika z działalności, która została zakończona przed dniem 30 kwietnia 2007 r., a także szkodę w środowisku w powierzchni ziemi. Według

²⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dobrzyca

²⁶ Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dobrzyca

danych z mapy zanieczyszczeń powierzchni ziemi, na terenie gminy Dobrzyca nie udokumentowano żadnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi²⁷.

Na terenie powiatu pleszewskiego nie wyznaczono punktów pomiarowych w zakresie badań chemizmu gleb.

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 15. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby

Mocne strony	Słabe strony
— mała degradacja gleb, — występowanie żyznych gleb.	— stosunkowo mało gleb przeznaczonych do uprawy, — brak stałego monitoringu jakości gleb.
Szanse	Zagrożenia
— wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, — stopniowa likwidacja szamb i rozwój sieci kanalizacyjnej, — popularyzacja działań ekologicznych.	— postępująca urbanizacja i fragmentacja terenu, — zmiany klimatyczne.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Aktem prawnym regulującym system gospodarki odpadami na terenie gminy stał się regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Dobrzyca. Regulamin ten określa szczegółowe zasady w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, dotyczące:

1. obowiązków w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości,
2. wymagań dotyczących postępowania z odpadami komunalnymi w zakresie:
 - a) selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
 - b) minimalnych wymagań dotyczących rodzajów, ilości i pojemności pojemników,
 - c) częstotliwości i sposobu pozbywania się odpadów,
 - d) wymogów sanitarnych utrzymania pojemników i miejsc gromadzenia odpadów,
 - e) innych wymagań wynikających z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami,
3. częstotliwości i sposobu pozbywania się nieczystości ciekłych,
4. wymagań odnośnie utrzymywania zwierząt domowych,
5. wymagań odnośnie utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej,
6. obszarów podlegających obowiązkowi deratyzacji i terminów jej przeprowadzenia.

W ramach dokumentu właściciele nieruchomości mają obowiązek do selektywnego zbierania następujących rodzajów odpadów komunalnych:

1. tworzywa sztuczne,

²⁷ <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

2. szkło białe opakowaniowe,
3. szkło kolorowe opakowaniowe,
4. papier i tektura,
5. puszki aluminiowe i metale,
6. przeterminowane leki i chemikalia,
7. zużyte baterie i akumulatory,
8. zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
9. meble i inne odpady wielkogabarytowe,
10. odpady budowlane i rozbiórkowe,
11. zużyte opony,
12. odpady zielone.

Segregacja na terenie gminy Dobrzyca odbywa się w systemie workowym dla odpadów gromadzonych selektywnie oraz w systemie pojemnikowym dla odpadów zmieszanych. Selektywna zbiórka odpadów prowadzona jest z podziałem na frakcje: papier i tektura (worek w kolorze niebieskim), szkło (worek w kolorze zielonym dla szkła kolorowego oraz worek w kolorze białym dla szkła białego), plastik i metal (worek w kolorze żółtym), odpady ulegające biodegradacji (pojemnik w kolorze brązowym) oraz popiół (pojemnik). Odpady zielone mieszkańcy mogą zagospodarować na trzy sposoby:

- we własnym zakresie w kompostownikach,
- jako karma dla zwierząt,
- dostarczając do kontenera w wyznaczonym punkcie zbiórki odpadów komunalnych.

Odpady typu puszki aluminiowe i metalowe oddawane są do punktów skupu. Baterie gromadzi się w pojemnikach zlokalizowanych w placówkach oświaty i budynkach użyteczności publicznej, natomiast akumulatory w punktach zakupu nowych. Niewykorzystane i przeterminowane leki przekazywane są do pojemników zlokalizowanych w aptekach. Pozostałe odpady są zbierane do kontenerów zlokalizowanych w wyznaczonym miejscu zbiórki odpadów komunalnych, które następnie są opróżniane przez świadczącego usługę.

Na terenie gminy Dobrzyca w okresie lat 2018-2022 nastąpił wzrost ilości produkowanych odpadów selektywnych i spadek odpadów mieszanych, co jest zjawiskiem pozytywnym dla jednostki. W roku 2022 względem roku 2018 zebranych odpadów ogółem było o 4,25% odpadów mniej. Wzrost odpadów zabranych selektywnie w latach 2018-2022 wynosi 107,96%. Szczegółowe dane na temat odpadów zebranych ogółem, odpadów zmieszanych i odpadów zebranych w sposób selektywny zawiera tabela poniżej.

Tabela 16. Odpady zebrane z terenu gminy Dobrzyca w latach 2018-2022

Rodzaj odpadów	Jednostka	2018	2019	2020	2021	2022
Zebrane ogółem	t	2 067,62	2 153,29	2 169,16	2 058,76	1 980,02
Zmieszane ogółem	t	1 781,98	1 746,68	1 731,98	1 533,12	1 386,00
Selektywne ogółem	t	285,64	406,61	437,18	525,64	594,02

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Szczegółowe informacje dotyczące odpadów odebranych selektywnie z terenu gminy w latach 2018-2022 zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 17. Ilość odpadów zebranych selektywnie na terenie gminy Dobrzyca w latach 2018-2022

Rodzaj odpadów	Jednostka	2018	2019	2020	2021	2022
Opakowania z papieru i tektury	t	6,08	12,06	13,62	30,20	24,28
Opakowania z tworzyw sztucznych	t	125,41	86,74	95,06	120,74	144,78
Szkło	t	66,73	160,46	149,76	180,78	152,40
Metale	t	10,40	5,00	0,00	0,00	0,00
Tekstylia	t	0,00	0,00	9,56	15,14	8,86
Odpady ulegające biodegradacji	t	24,88	54,20	40,00	46,79	175,47
Odpady niebezpieczne	t	0,14	0,14	3,84	6,24	4,70
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	t	9,95	14,34	19,74	18,10	11,80
Odpady wielkogabarytowe	t	42,01	73,60	75,00	93,66	63,20
Baterie i akumulatory	t	0,04	0,07	0,00	0,00	0,00
Odpady zmieszane opakowaniowe	t	0,00	0,00	30,60	13,99	8,53
Ogółem	t	285,64	406,61	437,18	525,64	594,02

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując dane zawarte w tabeli powyżej widać wzrost zbieranych selektywnie odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy Dobrzyca w latach 2018-2022. Ilość zebranych selektywnie odpadów w 2018 roku wynosiła 285,64 t, natomiast w roku 2022 było to już 594,02 t.

Na terenie gminy w Dobrzycy funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Dobrzycy.²⁸ Ponadto znajduje się tu gminne składowisko odpadów w miejscowości Strzyżew (zrekultywowane i zagospodarowane) w fazie poeksploatacyjnej. Prowadzony jest jego monitoring w zakresie wód podziemnych oraz gazu składowiskowego. W sektorze przemysłowym powstają odpady inne niż niebezpieczne i odpady niebezpieczne. Odpady inne niż niebezpieczne powstają w takich branżach jak: przemysł, rolnictwo, rzemiosło i usługi. Źródłem powstawania odpadów niebezpiecznych oprócz przemysłu jest również rolnictwo, transport oraz służba zdrowia.

Do gospodarki odpadami należy zaliczyć również kwestie utylizacji azbestu i wyrobów zawierających azbest. W poniższej tabeli zostały zaprezentowane dane dotyczące masy wyrobów zawierających azbest zebranych z gminy Dobrzyca wg aktualnych danych znajdujących się w bazie azbestowej w 2022 roku.

Tabela 18. Wyroby azbestowe na terenie gminy Dobrzyca [kg]

Zinwentaryzowane	Unieszkodliwione	Pozostałe do unieszkodliwienia
3 598 795	744 920	2 853 874

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: www.bazaazbestowa.gov.pl

Zinwentaryzowane odpady na terenie gminy Dobrzyca wynoszą 3 598 795 kg. Odpadów do usunięcia została znaczna większość, ponieważ jest to aż 2 853 874 kg.

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 19. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami

Mocne strony	Słabe strony
— funkcjonujący punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) na terenie gminy, — wzrost liczby odpadów zebranych w sposób selektywny z terenu gminy.	— niski stopień usunięcia wyrobów azbestowych zinwentaryzowanych na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
— pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowanie infrastruktury gospodarki odpadami, — ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej.	— rosnące koszty systemu gospodarowania odpadami.

Źródło: Opracowanie własne

²⁸ <https://zpleszewa.pl/>

3.2.9 Zasoby przyrodnicze

Na zasoby przyrodnicze składają się elementy przyrody ożywionej (rośliny, zwierzęta, ekosystemy) i nieożywionej (np. minerały, gleba, skały, woda, atmosfera). Gleby, zasoby geologiczne, jak również woda i powietrze zostały scharakteryzowane we wcześniejszych rozdziałach. Poniżej opisano elementy przyrody ożywionej w ramach kompleksów leśnych oraz form ochrony przyrody znajdujących się w granicach administracyjnych Gminy Dobrzyca

Na obszarze gminy występują następujące zbiorowiska roślinne:

- łąki i pastwiska – skupiają się głównie w dolinach cieków i obniżeniach terenowych; nie przedstawiają zbytnej wartości gospodarczej, ale pełnią ważne funkcje przyrodnicze i środowiskowe,
- roślinność wodna i bagienna – występuje w pobliżu cieków oraz na terenach stale podmokłych,
- zarośla – na polanach i zrębach leśnych, na skrajach lasów, w wyrobiskach poeksploatacyjnych,
- zadrzewienia i zakrzewienia – przydrożne, nadwodne, śródpolne, o ogromnym znaczeniu ekologicznym i krajobrazowym,
- roślinność synantropijna – są to przeważnie rośliny jednoroczne, rozmaite chwasty na polach, miedzach, nieużytkach oraz w ogrodach.

Lasy na obszarze gminy zajmują powierzchnię 819,95 ha stanowiąc przy tym zaledwie 7,01% ogółu gruntów gminnych. Poniżej zamieszczono tabelę z podziałem lasów na obszarze gminy Dobrzyca.

Tabela 20. Lasy na terenie gminy Dobrzyca

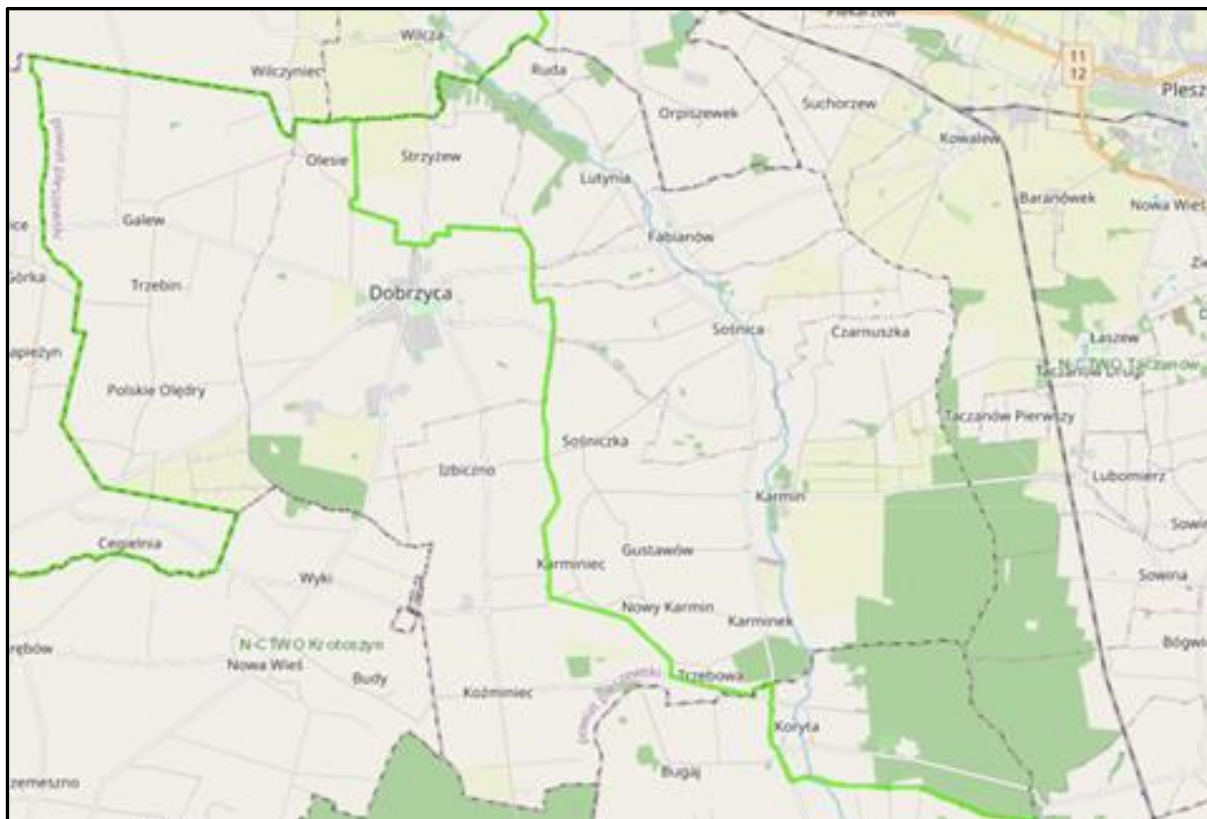
Wyszczególnienie	Jednostka	2018	2019	2020	2021	2022
Lasy ogółem	ha	816,24	816,00	816,00	819,11	819,95
Lasy publiczne ogółem	ha	760,28	760,04	760,04	761,11	761,95
Lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	759,20	758,96	758,96	760,03	760,87
Lasy publiczne gminne	ha	1,08	1,08	1,08	1,08	1,08
Lasy prywatne ogółem	ha	55,96	55,96	55,96	58,00	58,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina Dobrzyca znajduje się na obszarze dwóch Nadleśnictw: Nadleśnictwa Krotoszyn oraz Nadleśnictwa Taczanów. Nadleśnictwo Krotoszyn to 18 686,11 ha powierzchni terenu składającego się ze 116 kompleksów leśnych. Największą powierzchnię zajmują drzewostany

sosnowe, a w dalszej kolejności dęby szypułkowe²⁹. Natomiast pod zarządem Nadleśnictwa Taczanów znajduje się obecnie 14 513 ha lasów. Wśród nich można wyróżnić przede wszystkim bory mieszane świeże, lasy mieszane świeże oraz lasy świeże, w których głównymi gatunkami są sosna i dąb.

Rysunek 13. Mapa obszarów leśnych gminy Dobrzyca

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://www.bdl.lasy.gov.pl>

Lasy, zadrzewienia, ekosystemy polne i łąkowe z zadrzewieniami pełnią istotną rolę ekologiczną i estetyczną w krajobrazie. Umożliwiają rozwój flory i fauny oraz przemieszczanie się różnych gatunków zwierząt. Wpływają pozytywnie na warunki życia ludzi. Zbiorowiska nieleśne są biotopem dla wielu gatunków fauny, które nie występują na terenach leśnych. W lasach występują jelenie, sarny, dziki. Zwierzyna drobna reprezentowana jest przez zające, lisy, jenoty, borsuki, kuny, tchórze zwyczajne, piżmaki, bażanty, kuropatwy, dzikie gęsi, dzikie gołębie grzywacze, słonki. Ponadto z ptaków należy wymienić bociany, a także gatunki pospolite: wróble, sójki, kawki, dzięcioły, szpaki, gawrony, sroki³⁰.

Większość z tych zwierząt i ptaków podlega ochronie prawnej na mocy ustawy o ochronie przyrody (Dz.U.2023., poz. 1336) i Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2022 r. poz. 2380).

²⁹ <https://krotoszyn.poznan.lasy.gov.pl/lasy-nadlesnictwa>

³⁰ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dobrzyca

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody są:

- parki narodowe, rezerваты przyrody,
- parki krajobrazowe,
- obszary chronionego krajobrazu,
- obszary Natura 2000,
- pomniki przyrody,
- stanowiska dokumentacyjne,
- użytki ekologiczne,
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na terenie gminy Dobrzyca występują:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków- Rochy,
- Obszar Natura 2000 Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej,
- Obszar Natura 2000 Dąbrowy Krotoszyńskie,
- pomniki przyrody.

Obszar Chronionego Krajobrazu Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków - Rochy został utworzony na podstawie rozporządzenia Nr 6 Wojewody Kaliskiego z dnia 22 stycznia 1993 roku, opublikowanego w Dzienniku Urzędowym Województwa Kaliskiego Nr 2, poz. 14. Powierzchnia obszaru wynosi 55 800 ha, w tym lasy zajmują 15 600 ha- 28%. Celem powołania była ochrona unikalnych w skali Europy starych drzewostanów dębowych z charakterystycznymi zespołami roślinnymi (kwaśne dąbrowy, grądy). Obszar jest największym w Europie Środkowej skupieniem acidofilnych lasów liściastych różnego typu, z pomnikowymi okazami dębów i buków często o wieku powyżej 200 lat o wysokich wartościach hodowlanych. O walorach geobotanicznych obszaru świadczy występowanie gatunków rzadkich i zagrożonych, w tym duża ilość gatunków górskich z licznymi osobliwościami florystycznymi. Na terenie obszaru występuje także grąd środkowoeuropejski, a w wilgotnych zagłębieniach – łąg olszowy i wiązowo – jesionowy. Teren ten ma bardzo zróżnicowaną roślinność, na jego obszarze rośnie wiele gatunków roślin rzadkich i ginących. Cenne są tu też torfowiska niskie (szuwały) i przejściowe, a także łąki.

Zgodnie z art. 24 ust. 1. ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, na obszarze chronionego krajobrazu wprowadza się następujące zakazy:

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz

wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;

- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciw osuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
 - linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
 - zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne
- z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej;
- lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 200 m od linii brzegów klifowych oraz w pasie technicznym brzegu morskiego.

Obszar Natura 2000 Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej - obszar znajdujący się na Wysoczyźnie Kaliskiej. Na tym terenie dominują lasy budowane głównie przez dąb szypułkowy. Najżyźniejsze siedliska leśne Płyty Krotoszyńskiej porasta grąd środkowoeuropejski, a także, w najwilgotniejszych zagłębieniach, łęg olszowy i wiązowo-jesionowy. Na granicy swojego zasięgu wykształca się także uboga buczyna niżowa.

Na terenie tym obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla

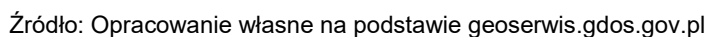
obszaru Natura 2000 Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej PLH300002, które zmienione zostało zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 30 lipca 2015 r. oraz zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 11 grudnia 2015 r.

Obszar Natura 2000 Dąbrowy Krotoszyńskie - jeden z największych i najbardziej znanych w Europie zwartych kompleksów lasów dębowych- tym samym jest to obszar o wybitnym znaczeniu z punktu widzenia Dyrektywy Siedliskowej. Zwarty kompleks lasów dębowych stwarza dobre warunki dla bytowania silnej populacji dzięcioła średniego i dzięcioła zielonosiwego *Picuscanus*, które są jedynymi przedmiotami ochrony w obszarze. Na gruntach nadleśnictwa położonych w granicach obszaru stwierdzono także występowanie żurawia i bociana czarnego.

Na terenie tym obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 24 listopada 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dąbrowy Krotoszyńskie PLB300007, które zmienione zostało zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 29 czerwca 2016 r.

Ponadto zgodnie z przepisami art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody wprowadza się następujące zakazy: podejmowanie działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Na poniższym rysunku zaprezentowano lokalizację poszczególnych form ochrony przyrody występujących w granicach Gminy (z wyjątkiem pomników przyrody).

Na obszarze gminy Dobrzyca znajdują się 53 pomniki przyrody, które również klasyfikują się do form ochrony przyrody. Są nimi drzewa występujące zazwyczaj w postaci jednoobiektowej³¹.

52

Tabela 21. Wykaz pomników przyrody znajdujących się w na terenie gminy Dobrzyca

L.p.	Nazwa	Obręb ewidencyjny	Lokalizacja	Opis	Nr rejestru
1.	Głaz narzutowy	Ruda	zachodnia strona drogi Ruda - Kotlin	wys. 2,15 m	173
2.	Dąb szypułkowy	Karmin	w parku przy ścieżce w pobliżu pomieszczeń administracji	obw. 350cm, wys. 18 m	176
3.	Dąb szypułkowy	Karmin	w parku	obw. 400cm, wys. 17 m	177
4.	Dąb szypułkowy	Karmin	w parku	obw. 600cm, wys. 17 m	178
5.	Dąb szypułkowy	Karmin	w parku	obw. 450cm, wys. 16 m	179
6.	Dąb szypułkowy	Karmin	w parku	obw. 450cm, wys. 19 m	180
7.	Dąb szypułkowy	Karmin	w parku na polanie parkowej	obw. 480cm, wys. 18 m	181
8.	Wierzba	Dobrzyca	w parku wśród drzew przy stawie	obw. 378cm, wys. 20 m	182
9.	Klon polny, paklon	Dobrzyca	w parku	obw. 240cm, wys. 15 m	183
10.	Klon polny, paklon	Dobrzyca	w parku obok łoży masońskiej	obw. 250cm, wys. 15 m	184
11.	Klon polny, paklon	Dobrzyca	w parku obok łoży masońskiej	obw. 260cm, wys. 15 m	185
12.	Klon polny, paklon	Dobrzyca	w pobliżu pałacu przy ścieżce parkowej	obw. 390cm, wys. 17 m	186
13.	Lipa drobnolistna	Dobrzyca	w parku wśród drzew	obw. 305cm, wys. 25 m	188
14.	Lipa drobnolistna	Dobrzyca	w parku wśród drzew	obw. 320cm, wys. 25 m	189
15.	Platan klonolistny	Dobrzyca	w parku po lewej stronie wjazdu w pobliżu zabytkowego pałacu	obw. 830cm, wys. 27 m	190
16.	Głaz narzutowy	Karmin II	N-ctwo Taczanów, L-ctwo Karmin, oddz. 186	kształt prostopadłościanu, obw. 1015 cm, dł. 250 cm, szer. 200 cm, wys. 100 cm – nad ziemią	192
17.	Głaz narzutowy	Karmin	w parku wśród drzew N-ctwo Taczanów, L-ctwo Karmin, oddz. 177	obw. 600 cm, dł. 200 cm, szer. 150 cm, wys. 45 cm	193

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

L.p.	Nazwa	Obręb ewidencyjny	Lokalizacja	Opis	Nr rejestru
18.	Dąb szypułkowy	Lutynia	w parku w miejscowości Lutynia, przy dworze z lewej strony	obw. 330cm/126cm, wys. 2 m/26m	557
19.	Kasztanowiec pospolity	Lutynia	w parku w miejscowości Lutynia	obw. 250cm/57cm, wys. 25 m/16m	558
20.	Kasztanowiec pospolity	Lutynia	w parku w miejscowości Lutynia	obw. 400cm, wys. 20 cm/19m	559
21.	Wiąz pospolity/szypułkowy	Fabianów	na terenie parku pomajątkowego, obecnie PDPS	obw. 275cm, wys. 25cm/31m	560
22.	Dąb błotny	Fabianów	na terenie parku pomajątkowego, obecnie PDPS	obw. 261cm, wys. 21cm/26m	561
23.	9 lip drobnolistnych	Fabianów	na terenie parku pomajątkowego, obecnie PDPS	obw. 260 - 303cm, wys. 25cm/16-19m	562
24.	Kasztanowiec pospolity/biały	Fabianów	na terenie parku pomajątkowego, obecnie PDPS	obw. 291cm, wys. 20cm/19m	563
25.	Dąb szypułkowy	Dobrzyca	na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dobrzycy w inwentaryzacji parku pod nr 293	obw. 310cm, wys. 26m/30m	-
26.	Jesion wyniosły	Dobrzyca	na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dobrzycy w inwentaryzacji parku pod nr 129	obw. 260cm, wys. 25m/28m	-
27.	Jesion wyniosły	Dobrzyca	na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dobrzycy w inwentaryzacji parku pod nr 146	obw. 250cm, wys. 23m	-
28.	Dąb szypułkowy	Dobrzyca	na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dobrzycy w inwentaryzacji parku pod nr 176	obw. 305cm, wys. 29m/24m	-
29.	Jesion wyniosły	Dobrzyca	na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dobrzycy w inwentaryzacji parku pod nr 133	obw. 310cm, wys. 24m	-

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

L.p.	Nazwa	Obręb ewidencyjny	Lokalizacja	Opis	Nr rejestru
30.	Jesion wyniosły	Dobrzyca	na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dobrzycy w inwentaryzacji parku pod nr 262	obw. 360cm, wys. 27m/26m	-
31.	Dąb szypułkowy	Dobrzyca	na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dobrzycy w inwentaryzacji parku pod nr 278	obw. 360cm, wys. 23m/25m	-
32.	Platan klonolistny	Dobrzyca	na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dobrzycy w inwentaryzacji parku pod nr 292	obw. 390cm, wys. 28m/27m	-
33.	Surmia bignioniowa	Dobrzyca	na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dobrzycy w inwentaryzacji parku pod nr 309	obw. 255cm, wys. 17m	-
34.	Jesion wyniosły	Dobrzyca	na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dobrzycy w inwentaryzacji parku pod nr 179	obw. 440cm, wys. 30m/29m	-
35.	Grab pospolity	Dobrzyca	na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dobrzycy w inwentaryzacji parku pod nr 230	obw. 210cm, wys. 26m	-
36.	Klon jawor	Dobrzyca	na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dobrzycy w inwentaryzacji parku pod nr 389	obw. 275cm, wys. 25m/19m	-
37.	Platan klonolistny	Dobrzyca	na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dobrzycy w inwentaryzacji parku pod nr 411	obw. 500cm, wys. 32m/26m	-
38.	Topola biała	Dobrzyca	na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dobrzycy w inwentaryzacji parku pod nr 424	obw. 420cm, wys. 28m/27m	-
39.	Buk zwyczajny	Dobrzyca	na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dobrzycy w inwentaryzacji parku pod nr 444	obw. 365cm, wys. 24m	-

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

L.p.	Nazwa	Obręb ewidencyjny	Lokalizacja	Opis	Nr rejestru
40.	Grab pospolity	Dobrzyca	na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dobrzycy w inwentaryzacji parku pod nr 467	obw. 245cm, wys. 24m/19m	-
41.	Tulipanowiec amerykański	Dobrzyca	na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dobrzycy w inwentaryzacji parku pod nr 469	obw. 170cm, wys. 20m/22m	-
42.	Klon jawor	Dobrzyca	na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dobrzycy w inwentaryzacji parku pod nr 487	obw. 215cm, wys. 17m/27m	-
43.	Grab pospolity	Dobrzyca	na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dobrzycy w inwentaryzacji parku pod nr 643	obw. 205cm, wys. 20m/19m	-
44.	Olsza czarna	Dobrzyca	na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dobrzycy w inwentaryzacji parku pod nr 484	obw. 255cm, wys. 25m/26m	-
45.	Grab pospolity	Dobrzyca	na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dobrzycy w inwentaryzacji parku pod nr 711	obw. 245cm, wys. 23m	-
46.	Olsza czarna	Dobrzyca	na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dobrzycy w inwentaryzacji parku pod nr 764	obw. 225cm, wys. 22m/23m	-
47.	Wierzba żałobna/wierzba biała	Dobrzyca	na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dobrzycy w inwentaryzacji parku pod nr 794	obw. 380 i 360cm, wys. 20m/18m	-
48.	Kasztanowiec pospolity	Dobrzyca	na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dobrzycy w inwentaryzacji parku pod nr 798	obw. 300cm, wys. 20m/17m	-
49.	Olsza czarna	Dobrzyca	na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dobrzycy w inwentaryzacji parku pod nr 805	obw. 220cm, wys. 17m/19m	-

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

L.p.	Nazwa	Obręb ewidencyjny	Lokalizacja	Opis	Nr rejestru
50.	Grab pospolity	Dobrzyca	na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dobrzycy w inwentaryzacji parku pod nr 473	obw. 250cm, wys. 30m/18m	-
51.	Wiąz pospolity szypułkowy	Dobrzyca	na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dobrzycy w inwentaryzacji parku pod nr 641	obw. 320cm, wys. 30m/27m	-
52.	Jesion wyniosły	Dobrzyca	na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dobrzycy w inwentaryzacji parku pod nr 261	obw. 365cm, wys. 30m/26m	-
53.	Metasekwoja chińska	Dobrzyca	Przy kościele	obw. 240cm, wys. 19m/20m	-

Źródło: Dane pozyskane z Urzędu Miejskiego Gminy Dobrzyca

W stosunku do pomników przyrody obowiązują przepisy z art. 45 ustawy o ochronie przyrody, które zakazują:

- niszczenia, uszkodzania lub przekształcania obiektu lub obszaru,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
- uszkodzania i zanieczyszczania gleby,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej,
- likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodnoblotnych,
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych,
- zmiany sposobu użytkowania ziemi,
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
- zbioru, niszczenia, uszkodzania roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych,
- umieszczania tablic reklamowych.

Korytarze ekologiczne

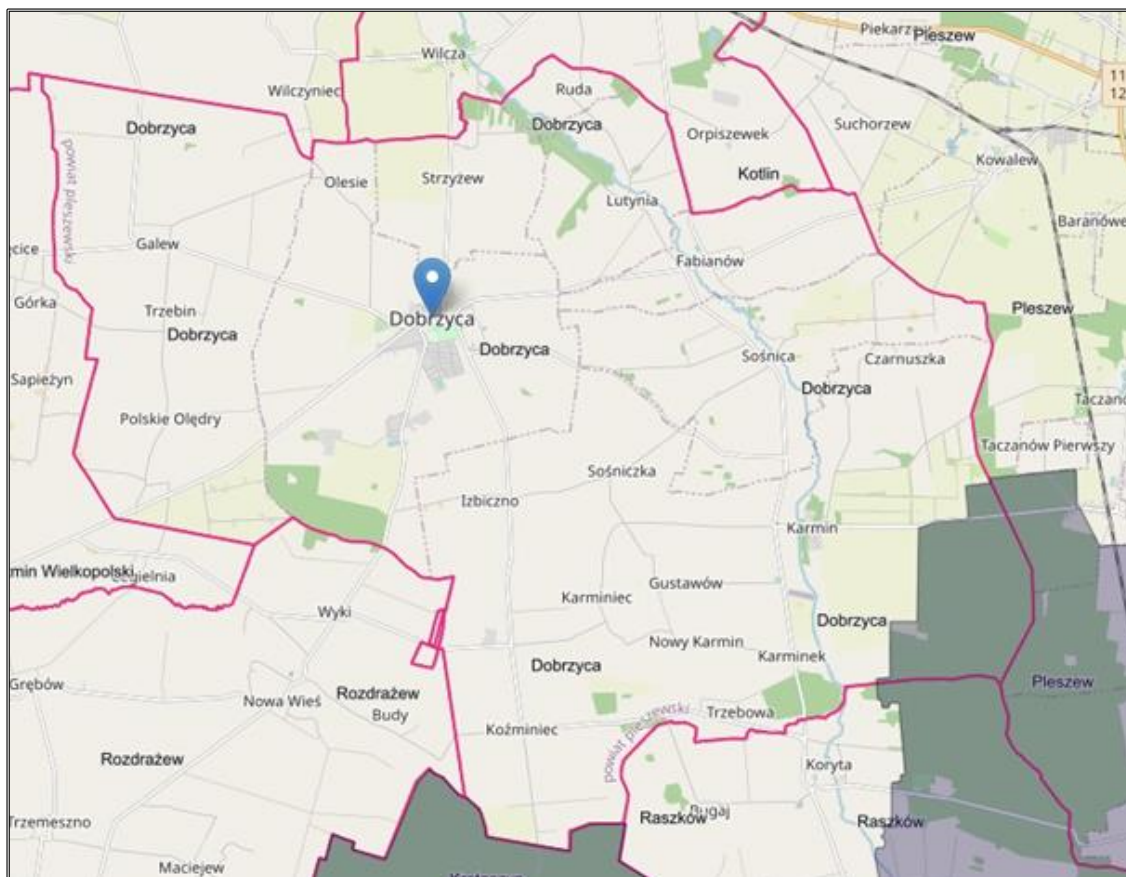
Korytarz ekologiczny to wydłużony obszar łączący podobne siedliska będący drogą wybieraną przez zwierzęta do przemieszczania się między nimi. Oprócz drogi wędrówki zwierząt jest też drogą rozprzestrzeniania się roślin i grzybów.

Na obszarze gminy Dobrzyca znajduje się korytarz ekologiczny Dolina Warty-Stawy Milickie (kPdC-15B). Jest to Korytarz Południowo-Centralny, który łączy Roztocze z Lasami Janowskimi, Puszcą Sandomierską i Świętokrzyską, Przedborskim Parkiem Krajobrazowym, Załęczańskim Parkiem Krajobrazowym, schodzi do Lasów Lublinieckich i Borów Stobrawskich, sięgając do Lasów Milickich, Doliny Baryczy i Borów Dolnośląskich³².

Jego lokalizacja została przedstawiona na mapie poniżej.

³² <https://korytarze.pl/mapa/podzial-korytarzy-ze-wzgledu-na-strefy>

Tabela 22. Przebieg korytarzy ekologicznych na terenie gminy Dobrzyca

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Map korytarzy ekologicznych w Polsce 2012 r.: <https://mapa.korytarze.pl/>

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 23. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze

Mocne strony	Słabe strony
— duża różnorodność krajobrazowa, ekosystemowa, siedliskowa i gatunkowa, — występowanie terenów o dużych walorach przyrodniczych – obszarowe formy ochrony przyrody, — brak zakładów szczególnie uciążliwych dla zasobów przyrodniczych oraz dużych ośrodków i zakładów przemysłowych.	— niski wskaźnik lesistości, — podatność zasobów przyrody na zanieczyszczenia środowiska.
Szanse	Zagrożenia
— dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, w tym m.in. nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej, — regulacje ogólnokrajowe i międzynarodowe zobowiązujące do podnoszenia jakości środowiska, — wzrastające zainteresowanie zdrowym stylem życia wśród mieszkańców,	— dewastacja środowiska, — wciąż zbyt niska świadomość ekologiczna mieszkańców, — niewystarczające środki finansowe na aktywną ochronę przyrody, — zmiany klimatu oraz związane z tym występujące anomalie pogodowe, — rozprzestrzenianie się obcych gatunków flory i fauny,

Mocne strony	Słabe strony
— wzrost świadomości społeczeństwa na temat istoty ochrony środowiska, — obejmowanie monitoringiem obszarów prawnie chronionych.	— wzrost natężenia ruchu turystyczno-rekreacyjnego

Źródło: Opracowanie własne

3.2.10 Zagrożenia poważnymi awariami

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2022, poz. 2556 ze zm.) dzielimy na:

- zakłady o dużym ryzyku,
- zakłady o zwiększonym ryzyku.

W obydwu przypadkach dzielimy je jeszcze z uwzględnieniem:

- kryteriów kwalifikowania substancji do kategorii substancji stwarzających zagrożenia:
 - dla zdrowia,
 - fizyczne,
 - dla środowiska,
 - pozostałe,
- nazw i oznaczeń numerycznych substancji niebezpiecznych decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku.

Na terenie gminy Dobrzyca nie występują zakłady zaliczone do wyżej wymienionych kategorii.

Wśród innych zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie gminy, można wyróżnić: zagrożenia radiacyjne (skażenia promieniotwórcze), chemiczne (zagrożenie toksycznymi środkami przemysłowymi i innymi substancjami chemicznymi), biologiczne: epidemie, epizootie (plagi zwierzęce), epifitozy (choroby populacji roślinnej), awarie urządzeń infrastruktury technicznej (gazowe, energetyczne, wodociągowe), terrorystyczne (z wykorzystaniem broni, bomb, materiałów wybuchowych, środków chemicznych oraz biologicznych). Z ogólnodostępnych informacji wynika, że na terenie gminy Dobrzyca w ostatnim czasie nie wystąpiły zdarzenia o znamionach poważnych awarii³³.

³³ Raport o stanie Gminy Dobrzyca za 2022 rok

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 24. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Mocne strony	Słabe strony
— brak zakładów ZDR i ZZR.	— małe prawdopodobieństwo przewidzenia możliwości poważnej awarii
Szanse	Zagrożenia
— edukacja społeczeństwa na temat postępowania podczas wystąpienia poważnej awarii, — doposażenie służb odpowiadających za bezpieczeństwo na terenie gminy, — opracowywanie przez prowadzących zakłady przemysłowe planów operacyjno-ratowniczych oraz zewnętrznych planów operacyjno-ratowniczych przez Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej.	— możliwość wystąpienia zdarzeń losowych w zakładach pracy, — możliwość awarii podczas transportu przez Gminę substancji niebezpiecznych — nasilające się ekstremalne zjawiska pogodowe (zmiany klimatyczne).

Źródło: Opracowanie własne

3.3 Zagadnienia horyzontalne

Zgodnie z wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, w ramach każdego obszaru interwencji należy uwzględnić zagadnienia horyzontalne: adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring środowiska.

3.3.1 Adaptacja do zmian klimatu

Pogłębiające się w ostatnich latach zmiany klimatu niosą ze sobą wiele negatywnych zjawisk, takich jak ekstremalnie wysokie temperatury, które z roku na rok są coraz to wyższe. Zjawiska te są zagrożeniem, dla rozwoju kraju, zarówno sfery społecznej, jak i gospodarczej. Konieczne jest zatem podjęcie działań na rzecz dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych (mitygacja).

Dokument pn. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020) stanowi odpowiedź na walkę ze zmianami klimatu, a jego głównym celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. Ponadto uruchomiona została strona internetowa klimada.mos.gov.pl, na której znajdują się informacje dotyczące adaptacji do zmian klimatu.

Według SPA2020 do najważniejszych negatywnych skutków zmian klimatu w skali regionalnej zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości

występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne, ulewne deszcze, wzrost okresów upalnych).

Gminy posiadają uprawnienia do kształtowania i tworzenia polityki ekologicznej za pomocą obowiązujących przepisów. Podstawą podejmowania działań proekologicznych w gminach są przepisy m.in.:

- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne.

Poza obowiązkowymi działaniami wynikającymi z przepisów prawa, gminy mogą wprowadzać dodatkowe inicjatywy. Wśród przykładowych działań mających pozytywny wpływ na środowisko można wskazać:

- angażowanie mieszkańców, m.in. poprzez prowadzenie działań edukacyjnych na terenie gminy – organizacja warsztatów oraz konkursów o tematyce proekologicznej,
- wyodrębnienie w budżecie gminy środków finansowych na realizację projektów klimatyczno-środowiskowych,
- prowadzenie mobilnych punktów odbioru odpadów, np. elektroodpadów,
- prowadzenie bezpłatnych punktów doradztwa energetycznego,
- wykorzystywanie energii odnawialnej do zasilania infrastruktury gminnej,
- ograniczanie strat ciepła poprzez termomodernizację budynków gminnych, modernizację lub wymianę indywidualnych źródeł ciepła,
- zwiększenie udziału powierzchni biologicznie czynnej,
- wprowadzanie zielonej infrastruktury w mieście (np. zielone dachy, ogrody deszczowe),
- stworzenie systemu ostrzegania i informowania o zagrożeniach związanych ze zmianami klimatu.

Województwo wielkopolskie jest regionem o dużym potencjale przyrodniczym i gospodarczym. Obszary chronione zajmują około 1/3 powierzchni, a 1/4 stanowią lasy. Rolnictwo jest jednym z najważniejszych elementów gospodarki, a produkcja zwierzęca jest jedną z najliczniejszych w kraju. W ostatniej dekadzie dynamicznie rozwinął się przemysł. Duże wyzwanie stanowi zrównoważona polityka miejska, szczególnie w aglomeracji poznańskiej. Wśród zagrożeń można wyróżnić proces osuszania i zaniku biocenoz wilgotnych oraz niską retencję gruntu i niski poziom wód gruntowych³⁴.

³⁴ Program Ochrony Środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016- 2020

Rekomendowane kierunki działań adaptacyjnych na terenie gminy:

- ochrona przeciwpowodziowa obszarów położonych na terenach zalewowych,
- rozpoznanie możliwości uprawy roślin ciepłolubnych, takich jak kukurydza czy sorgo w celu zwiększenia możliwości przygotowania wysokowydajnych pasz dla zwierząt,
- przygotowanie programów zabezpieczenia w wodę dobrej jakości w warunkach dłuższych okresów suszy i niedoborów wody zwłaszcza na mniejszych rzekach.

Zaplanowane w Programie Ochrony Środowiska zadania mają na celu mitygację, adaptację do zmian klimatu oraz ograniczenie jego skutków. Należą do nich m.in. działania służące przede wszystkim ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń w zakresie: efektywności energetycznej (termomodernizacje budynków, wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii, wymiany kotłów na ekologiczne, wymiana oświetlenia), transportu – poprawy jakości dróg, w dziedzinie gospodarki odpadami – ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów, powstających ścieków oraz ich efektywnego zagospodarowania, zaangażowanie społeczne i wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców, uwzględnianie zmian klimatu w dokumentach planistycznych.

3.3.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska

Zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku (Dz.U. 2022 r., poz. 2556 ze zm.) problematykę ochrony środowiska uwzględnia się w podstawach programowych kształcenia ogólnego dla wszystkich typów szkół. Obowiązkiem tym ustawodawca objął również organizatorów kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych i środki masowego przekazu, które są zobowiązane kształtować pozytywny stosunek społeczeństwa do ochrony środowiska oraz popularyzować zasady tej ochrony w publikacjach i audycjach. Konstytucyjnych podstaw dla realizacji edukacji ekologicznej należy upatrywać w zasadzie zrównoważonego rozwoju (art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997 r.) oraz w generalnym obowiązku każdego obywatela do dbałości o stan środowiska oraz odpowiedzialności za spowodowane przez siebie jego pogorszenie określonym w art. 86 Konstytucji RP.

Aktualnie edukacja ekologiczna na terenie gminy Dobrzyca prowadzona jest przede wszystkim w formalnym systemie kształcenia. W szkołach przeprowadzane są m.in.: kampanie ekologiczne, konkursy ekologiczne, pogadanki dot. ochrony ptaków, pogadanki dot. zbiórki i utylizacji odpadów, zajęcia plenerowe.

Ocenia się jednak, że w dalszym ciągu należy podnosić poziom świadomości mieszkańców gminy oraz lokalnych interesariuszy w zakresie efektywności energetycznej i możliwości oszczędzania energii. W związku z tym, władze lokalne powinny podejmować działania

w celu poprawy świadomości ekologicznej mieszkańców, nie tylko tych najmłodszych. Proponowane zadania w zakresie edukacji ekologicznej to:

- edukacja lokalnej społeczności z zakresu efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii,
- prowadzenie kampanii informacyjno – promocyjnej w zakresie gospodarki niskoemisyjnej oraz wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej budynków, promowanie atrakcyjności transportu publicznego, pieszego i rowerowego,
- działania zmierzające do różnicowania rolnictwa w kierunku rolnictwa ekologicznego,
- edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i negatywnych skutków promieniowanie elektromagnetycznego,
- edukacja mieszkańców w zakresie racjonalnego korzystania z zasobów wodnych,
- prowadzenie akcji edukacyjno – informacyjnych w zakresie właściwego postępowania z odpadami oraz ograniczenia ich powstawania,
- edukacja mieszkańców w zakresie właściwego zachowania się w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia.
- promowanie ochrony środowiska przyrodniczego na terenie gminy,
- działania zmierzające do różnicowania rolnictwa w kierunku rolnictwa ekologicznego.

3.3.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska są pojęciem, które zostało zdefiniowane zostało w art. 104 ust. 2 ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska jako *zagrożenie spowodowane gwałtownym zdarzeniem, nie będącym klęską żywiołową, które może wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub pogorszenie jego stanu, stwarzające powszechne niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska.*

W chwili obecnej pojęcie to nie jest definiowane, chociaż powszechnie w środowisku twierdzi się, że zastąpiło je pojęcie poważnej awarii, zdefiniowane w ustawie. Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r (Dz. U. 2022 poz. 2556 ze zm.). Wobec powyższego, rozumiane jest jako zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, a także poważną awarię należy traktować zdarzenia, takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów transportowych, wybuch, awarię zbiornika, katastrofę autocysterny lub cysterny kolejowej przewożącej substancję niebezpieczną, awarię obiektów hydrotechnicznych, itp.

Kolejnym aktem prawnym definiującym pojęcie nadzwyczajnych zagrożeń jest ustawa o ochronie przeciwpożarowej z dnia 24 sierpnia 1991 r (Dz. U. 2022 poz. 2057) i jest definiowane jako zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody niebędące pożarem ani klęską żywiołową, stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub którego usunięcie skutków nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków. W świetle tej ustawy ochrona przeciwpożarowa polega m.in. na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem. Zdarzeniem miejscowym nazywane są skażenia obszaru substancjami radioaktywnymi, skażenia niebezpiecznymi substancjami chemicznymi, skażenia chemiczne i biologiczne w wyniku katastrof obiektów hydrotechnicznych.

Gmina Dobrzyca nie jest zlokalizowana w rejonie o wysokim ryzyku wystąpienia nadzwyczajnych zagrożeń środowiska. Mianowicie na obszarze gminy nie ma dużych zakładów przemysłowych i usługowych, które zaliczane by były do kategorii obiektów o ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Ewentualne poważne zdarzenia mogą wystąpić podczas transportu drogowego substancji niebezpiecznych. W związku z powyższym, na terenie gminy nadzwyczajne zagrożenia środowiska dotyczą zanieczyszczenia powietrza, gruntu i wody.

3.3.4. Monitoring środowiska

Państwowy monitoring środowiska został powołany ustawą z dnia 10 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2023 r., poz. 824) w celu zapewnienia wiarygodnych informacji o stanie środowiska. Stanowi on system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz zbierania, analizowania, udostępniania wyników badań i oceny elementów środowiska. Jego celem jest systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów,
- występujących zmian jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

Zakres zadań państwowego monitoringu środowiska jest określany w wieloletnich strategicznych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez Ministra Klimatu oraz w wykonawczych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Obecnie obowiązujący Strategiczny Program PMŚ na lata 2023-2028 powstał na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 10 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska i obejmuje

zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb wynikających ze strategii rozwoju oraz innych programów i dokumentów programowych.

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą dla roku 2031” wykorzystuje i będzie wykorzystywał informacje wytworzone w ramach PMS w celu monitorowania skuteczności działań i strategicznego planowania w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Wyniki monitoringu publikowane są w wydawanych co roku raportach o stanie środowiska w województwie wielkopolskim oraz w rocznych ocenach jakości powietrza w województwie wielkopolskim.

4. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

4.1. Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska

Na podstawie diagnozy stanu istniejącego oraz zagrożeń środowiska przyrodniczego gminy, zachowując spójność z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym, dla każdego z obszarów interwencji określono kierunki interwencji

W ramach obszarów interwencji wyznaczono cele operacyjne i działania ekologiczne. Zaplanowane zadania mają na celu poprawę jakości środowiska na terenie gminy Dobrzyca. Ich realizacja nie wpłynie negatywnie na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000. Zarówno na etapie realizacji, jak i eksploatacji powstałej infrastruktury, nie będą podejmowane działania, których skutkiem byłoby naruszenie katalogu czynności zabronionych w odniesieniu do form ochrony przyrody, występujących na tym obszarze. Zadania nie wpłyną w sposób znaczący na populacje siedlisk i gatunków chronionych. Realizacja Programu nie wpłynie negatywnie na realizację celów ochrony obszarów chronionych. Przedsięwzięcia prowadzone będą na terenach głównie zurbanizowanych. Spodziewane są jedynie krótkoterminowe oddziaływania lub uciążliwości związane z prowadzonymi robotami budowlanymi, które ustaną po ich zakończeniu.

Należy zaznaczyć, że podmioty realizujące poszczególne działania powinny każdorazowo rozpatrywać kwestie ich wpływu na środowisko na kolejnych etapach procesu planistycznego i inwestycyjnego, po doprecyzowaniu lokalizacji, rodzaju i zakresu danego przedsięwzięcia, wpisującego się w założenia niniejszego dokumentu.

Tabela 25. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla gminy Dobrzyca na lata 2024- 2027 z perspektywą do roku 2031

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ³⁵	Wartość docelowa				
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza atmosferycznego	Liczba wymienionych indywidualnych systemów (szt.) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca		20	Zmniejszenie emisji CO ₂	Dotacja celowa z budżetu Gminy Dobrzyca na finansowanie kosztów wymiany źródeł ciepła	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, Nagle, nieprzewidziane zdarzenia
		Liczba wymienionych indywidualnych systemów (szt.) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca		100	Zmniejszenie emisji CO ₂	Program Priorytetowy „Czyste Powietrze”	WFOŚiG w Poznaniu	Brak środków finansowych, Nagle, nieprzewidziane zdarzenia
		Liczba wymienionych indywidualnych systemów (szt.) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca		100	Zmniejszenie emisji CO ₂	Program Priorytetowy „Ciepłe Mieszkanie”	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, Nagle, nieprzewidziane zdarzenia
		Liczba budynków poddanych termomodernizacji (szt.) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	0	1	Poprawa efektywności energetycznej	Budowa Sali gimnastycznej wraz z łącznikiem w miejscowości Koźminiec (wraz z wymianą źródła ciepła budynku oświatowym)	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, Nagle, nieprzewidziane zdarzenia
		Liczba zamontowanych instalacji OZE (szt.) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	0	1	Zwiększenie wykorzystania OZE	Budowa mikro instalacji wiatrowej przy hali widowiskowo-sportowej w Dobrzycy	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, Nagle, nieprzewidziane zdarzenia

³⁵ Wartość bazowa została oszacowana tylko dla części wskaźników, dla których dostępne były wiarygodne dane

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ³⁵	Wartość docelowa				
		Liczba zamontowanych instalacji OZE (szt.) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	0	1	Zwiększenie wykorzystania OZE	Budowa mikro instalacji wiatrowej przy szkole podstawowej w Koźmińcu	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, Nagle, nieprzewidziane zdarzenia
		Liczba zamontowanych instalacji OZE (szt.) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	0	1	Zwiększenie wykorzystania OZE	Budowa mikro instalacji wiatrowej przy szkole podstawowej w Galewie	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, Nagle, nieprzewidziane zdarzenia
		Liczba budynków poddanych termomodernizacji (szt.) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	0	1	Zmniejszenie emisji CO ₂	Termomodernizacja przedszkola im. Kubusia Puchatka w Dobrzycy ul. Krotoszyńska 40 (docieplenie przegród zewnętrznych, montaż opraw LED)	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, Nagle, nieprzewidziane zdarzenia
Zagrożenia hałasem	Poprawa klimatu akustycznego	Długość wybudowanej drogi (km) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	0	0,5	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Budowa ul. Ks. Śniatały w Dobrzycy	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość przebudowanej drogi (km) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	0	0,48	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Przebudowa drogi gminnej nr 628536P w Trzebinie	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość przebudowanej drogi (km) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	0	0,35	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Przebudowa drogi gminnej nr 628556P w Czarnuszcze	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ³⁵	Wartość docelowa				
		Długość przebudowanej drogi (km) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	0,240	0,74	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Przebudowa drogi gminnej nr 628555P w Sośnicy	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość remontowanej drogi (km) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	0	1,0	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Remont drogi gminnej nr 628531 w Polskich Orłętach	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość przebudowanej drogi (km) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	0	0,14	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Przebudowa ul. Cmentarnej w Dobrzycy (odcinek ul. Rynek-Targowa)	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość wybudowanej drogi (km) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	0	1,4	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Budowa drogi Polskie Olędry – Cegielnia (na granicy z gminą Koźmin Wlkp.)	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość przebudowanej drogi (km) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	0	0,9	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Przebudowa drogi gminnej nr 628521P Galew-Olesie	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość przebudowanej drogi (km) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	0	1,1	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Remont drogi gminnej nr 628561P Karminiek - Nowy Karmin - Karminiec	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość wybudowanej drogi (km) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	0	0,11	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Budowa ul. Mikstackiego w Dobrzycy	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ³⁵	Wartość docelowa				
		Długość remontowanej drogi (km) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	0	1,2	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Remont drogi gminnej nr 628531P Fabianów - Sośnica	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie,
		Długość wyremontowanych/ przebudowanych/ wybudowanych dróg (km) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	0	1,0	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Remonty, przebudowa i budowa dróg gminnych	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość przebudowanych dróg (km) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	0	5,0	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Współfinansowanie w przebudowie dróg powiatowych	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, Wydłużenie inwestycji w czasie
Pola elektromagnetyczne	Zachowanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm	Liczba mpzp, w których wprowadzono zapisy w zakresie PEM (szt.) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca		Według potrzeb	Ograniczenie zagrożenia polami elektromagnetycznymi	Wprowadzanie do mpzp zapisów w zakresie możliwości lokalizacji urządzeń emitujących promieniowanie elektromagnetyczne	Gmina Dobrzyca	Zmiana uwarunkowań prawnych, niewystarczający zasięg
Gospodarowanie wodami	Poprawa zaopatrzenia w wodę	Liczba udzielonych pomocy finansowych spółkom wodnym (szt.) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca		Według potrzeb	Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi	Udzielanie pomocy finansowej w formie dotacji spółkom wodnym na bieżące utrzymanie wód i urządzeń wodnych	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, Nagle, nieprzewidziane zdarzenia,
Gospodarka wodno-ściekowa	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej	Długość sieci kanalizacyjnej (km) Źródło: GUS/Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	39,6	Wzrost wartości	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w Miejscowości Karminek i Dobrzyca (ul. Stefańskiego)	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, Nagle, nieprzewidziane zdarzenia,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ³⁵	Wartość docelowa				
		Liczba wybudowanych studni głębinowych (szt.) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	0	2		Budowa dwóch studni głębinowych na potrzeby socjalno-bytowe mieszkańców Gminy Dobrzyca	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Liczba wybudowanych łączników sieci wodociągowej (szt.) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	0	1		Budowa łącznika sieci wodociągowej Nowy świat-Izbiczo	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, wydłużenie inwestycji w czasie
		Długość sieci kanalizacyjnej (km) Źródło: GUS/ Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	39,6	Wzrost wartości		Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Koźminiec, Izbiczo, Sośniczka	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, Nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
		Liczba rozbudowanych SUW (szt.) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	0	1		Rozbudowa SUW w miejscowości Ruda	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, Nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
		Liczba zmodernizowanych SUW (szt.) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	0	1		Modernizacja SUW w miejscowości Koźminiec	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, Nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
		Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.) Źródło: Urząd Gminy Dobrzyca	114	214		Dofinansowanie do budowy przydomowej oczyszczalni ścieków	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, Nagłe, nieprzewidziane zdarzenia

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ³⁵	Wartość docelowa				
Zasoby geologiczne	Ochrona zasobów złóż kopalin	Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych (szt.) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca		Według potrzeb	Racjonalne zagospodarowanie zasobami	Działania edukacyjne promujące racjonalną gospodarkę zasobami naturalnymi i ich ochrona	Gmina Dobrzyca	Brak zainteresowania interesariuszy
Gleby	Ochrona przed degradacją gleb	Liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych (szt.) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca		Według potrzeb	Poprawa jakości gleb. W tym użytkowanych w celach rolniczych	Promocja rolnictwa ekologicznego i stosowania dobrych praktyk rolniczych	Gmina Dobrzyca	Brak zainteresowania interesariuszy
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami	Ilość odebranych odpadów (kg) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca		100	Ograniczenie ilości odpadów Selektywne zbieranie odpadów	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu gminy	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, Nagle, nieprzewidziane zdarzenia
		Liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych (szt.) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca		Według potrzeb	Ograniczenie ilości odpadów Selektywne zbieranie odpadów	Edukacja ekologiczna-informacja na stronie internetowej, ulotki, broszury	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, Nagle, nieprzewidziane zdarzenia
Zasoby przyrodnicze	Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych	Liczba zasadzonych drzew i krzewów (szt.) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca		Wzrost wartości	Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących	Wykonanie nowych nasadzeń	Gmina Dobrzyca	Brak środków finansowych, Nagle, nieprzewidziane zdarzenia
Zagrożenie poważnymi awariami	Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi	Liczba zdarzeń o znamionach poważnej awarii (szt.) Źródło: GIOŚ	0	0	Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii	Wyposażenie jednostek OSP w odpowiedni sprzęt, dofinansowanie ich funkcjonowania	Gmina Dobrzyca, Urząd Wojewódzki	Brak środków finansowych, Nagle, nieprzewidziane zdarzenia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Dobrzyca

Tabela 26. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Razem	
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Dotacja celowa z budżetu Gminy Dobrzyca na finansowanie kosztów wymiany źródeł ciepła	Gmina Dobrzyca	50 000	50 000	.	.	.	.	.	.	100 000	Budżet Gminy
	Program Priorytetowy „Czyste Powietrze”	WFOŚiG w Poznaniu	.	.	.	.	.	.	.	.	.	WFOŚiGW Mieszkańcy Gminy
	Program Priorytetowy „Ciepłe Mieszkanie”	Gmina Dobrzyca	512 500	400 000	.	.	.	.	.	.	912 500	WFOŚiGW
	Budowa Sali gimnastycznej wraz z łącznikiem w miejscowości Koźminiec (wraz z wymianą źródła ciepła budynku oświatowym)	Gmina Dobrzyca	2 497 500	.	.	.	.	.	.	.	2 497 500	Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycje Strategiczne
	Budowa mikro instalacji wiatrowej przy hali widowiskowo- sportowej w Dobrzycy	Gmina Dobrzyca	227 500	.	.	.	.	.	.	.	227 500	Pożyczka z WFOŚiGW w Poznaniu
	Budowa mikro instalacji wiatrowej przy szkole podstawowej w Koźmińcu	Gmina Dobrzyca	.	327 500	.	.	.	.	.	.	327 500	Pożyczka z WFOŚiGW w Poznaniu

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Razem	
	Budowa mikro instalacji wiatrowej przy szkole podstawowej w Galewie	Gmina Dobrzyca	.	.	400 000	.	.	.	.	.	400 000	Pożyczka z WFOŚiGW w Poznaniu
	Termomodernizacja przedszkola im. Kubusia Puchatka w Dobrzycy ul. Krotoszyńska 40 (docieplenie przegród zewnętrznych, montaż opraw LED)	Gmina Dobrzyca	100 000	100 000	100 000	.	.	.	.	.	300 000	Dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych, Środki własne Gminy Dobrzyca
Zagrożenia hałasem	Budowa ul. Ks. Śniatały w Dobrzycy	Gmina Dobrzyca	2 000 000		.	.	.	.	.	.	2 000 000	Dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych Budżet Gminy
	Przebudowa drogi gminnej nr 628536P w Trzebinie	Gmina Dobrzyca	400 000			.	.	.	.	.	400 000	Budżet Gminy
	Przebudowa drogi gminnej nr 628556P w Czarnuszcze	Gmina Dobrzyca	300 000		.	.	.	.	.	.	300 000	Budżet Gminy
	Przebudowa drogi gminnej nr 628555P w Sośnicy	Gmina Dobrzyca	900 000				.	.	.	.	900 000	Budżet Gminy

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Razem	
	Remont drogi gminnej nr 628531 w Polskich Orłętach	Gmina Dobrzyca	1 000 000				.	.	.	.	1 000 000	Dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych, Nadleśnictwo Krotoszyn, Budżet Gminy
	Przebudowa ul. Cmentarnej w Dobrzycy (odcinek ul. Rynek-Targowa)	Gmina Dobrzyca	200 000	.	.	.	.	.	.	.	200 000	Budżet Gminy
	Budowa drogi Polskie Olędry – Cegielnia (na granicy z gminą Koźmin Wlkp.)	Gmina Dobrzyca	2 000 000								2 000 000	Budżet Gminy
	Przebudowa drogi gminnej nr 628521P Galew -Olesie	Gmina Dobrzyca	.	.	1 000 000						1 000 000	Budżet Gminy
	Remont drogi gminnej nr 628561P Karminiek - Nowy Karmin - Karminiec	Gmina Dobrzyca	.	.	1 000 000						1 000 000	Budżet Gminy
	Budowa ul. Mikstackiego w Dobrzycy	Gmina Dobrzyca	.	.	350 000	.	.	.	.	.	350 000	Budżet Gminy

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Razem	
	Remont drogi gminnej nr 628531P Fabianów - Sośnica	Gmina Dobrzyca	.	.	.	.	800 000				800 000	Budżet Gminy
	Remonty, przebudowa i budowa dróg gminnych	Gmina Dobrzyca	1 000 000								1 000 000	Dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych, Budżet Gminy
	Współfinansowanie w przebudowie dróg powiatowych	Gmina Dobrzyca	1 600 000								1 600 000	Dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych, Budżet Powiatu, Budżet Gminy
Pola elektromagnetyczne	Wprowadzanie do mpzp zapisów w zakresie możliwości lokalizacji urządzeń emitujących promieniowanie elektromagnetyczne	Gmina Dobrzyca	Koszty w ramach opracowań mpzp									Budżet Gminy
Gospodarowanie wodami	Udzielanie pomocy finansowej w formie dotacji spółkom wodnym na bieżące utrzymanie wód i urządzeń wodnych	Gmina Dobrzyca	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	40 000	Budżet Gminy
Gospodarka wodno-ściekowa	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w Miejscowości Karminiek i Dobrzyca (ul. Stefańskiego)	Gmina Dobrzyca	1 000 000	1 000 000	.	.	.	.	.	.	2 000 000	Dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych, Środki własne Gminy Dobrzyca

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Razem	
	Budowa dwóch studni głębinowych na potrzeby socjalno-bytowe mieszkańców Gminy Dobrzyca	Gmina Dobrzyca	2 000 000	.	.	.	.	.	.	.	2 000 000	Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycje Strategiczne
	Budowa łącznika sieci wodociągowej Nowy świat-Izbiczo	Gmina Dobrzyca	200 000	450 000	.	.	.	.	.	.	650 000	Dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych, Środki własne Gminy Dobrzyca
	Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Koźminiec, Izbiczo, Sośniczka	Gmina Dobrzyca	.	.	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	.	.	4 000 000	Dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych, Środki własne Gminy Dobrzyca
	Rozbudowa SUW w miejscowości Ruda	Gmina Dobrzyca	2 500 000	2 500 000	.	.	.	.	.	.	5 000 000	Dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych, Środki własne Gminy Dobrzyca
	Modernizacja SUW w miejscowości Koźminiec	Gmina Dobrzyca	.	.	1 000 000	1 000 000	.	.	.	.	2 000 000	Dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych, Środki własne Gminy Dobrzyca
	Dofinansowanie do budowy przydomowej oczyszczalni ścieków	Gmina Dobrzyca	56 000	56 000	56 000	56 000	56 000	56 000	56 000	56 000	448 000	Budżet Gminy

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Razem	
Zasoby geologiczne	Działania edukacyjne promujące racjonalną gospodarkę zasobami naturalnymi i ich ochrona	Gmina Dobrzyca	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Budżet Gminy
Gleby	Promocja rolnictwa ekologicznego i stosowania dobrych praktyk rolniczych	Gmina Dobrzyca	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Budżet Gminy, ODR, ARiMR
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu gminy	Gmina Dobrzyca	2 000 000	2 050 000	2 100 000	2 150 000	2 200 000	2 250 000	2 300 000	2 350 000	17 400 000	Budżet Gminy
	Edukacja ekologiczna- informacja na stronie internetowej, ulotki, broszury	Gmina Dobrzyca	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	16 000	Budżet Gminy
Zasoby przyrodnicze	Wykonanie nowych nasadzeń	Gmina Dobrzyca	.	.	.	.	.	.	.	.	.	-
Zagrożenie poważnymi awariami	Wypożyczenie jednostek OSP w odpowiedni sprzęt, dofinansowanie ich funkcjonowania	Gmina Dobrzyca, Urząd Wojewódzki	.	.	.	.	.	.	.	.	.	Budżet Gminy, Dotacje z Województwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Dobrzyca

Tabela 27. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Prowadzenie systemu monitoringu powietrza oraz kontrola utrzymania standardów emisyjnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	Prowadzenie monitoringu poziomu hałasu w środowisku	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Prowadzenie monitoring natężenia pól elektromagnetycznych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Kontrola pozwoleń wodno-prawnych	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących	-
6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	Kontrola i ograniczenie nielegalnej eksploatacji kopalin	Okręgowy Urząd Górniczy (OUG)	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, Środki własne OUG	-
7.	GLEBY	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb, zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi	Urząd Marszałkowski, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza, Właściciele gospodarstw rolnych	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących	-

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Prowadzenie i monitorowanie bazy danych azbestu i PCB	Urząd Marszałkowski	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, fundusze zewnętrzne	-
9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	Monitorowanie i kontrolowanie podmiotów korzystających ze środowiska	GIOŚ, RDOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych	GIOŚ, Powiatowa Państwowa Straż Pożarna	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-

Źródło: Opracowanie własne

4.2 Instrumenty realizacji programu

Realizacja zagadnień ochrony środowiska przyrodniczego w polskim porządku prawnym opiera się na bogatym zasobie aktów prawnych regulujących tę materię, wśród których kluczowymi są: prawo ochrony środowiska, prawo wodne, ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o odpadach, prawo geologiczne i górnicze oraz prawo budowlane.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 będzie realizowany w oparciu o instrumenty, które można podzielić na prawne, finansowe, społeczne i strukturalne.

Do instrumentów prawnych zalicza się przede wszystkim wydawane decyzje i pozwolenia. Do kompetencji wójta należy m.in. wydawanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego czy decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Działania przewidziane do realizacji w ramach przedmiotowego Programu mogą wymagać również uzyskania innych decyzji lub pozwoleń, np. pozwolenia na budowę, które wydaje starosta czy pozwolenia wodnoprawnego, które w zależności od rodzaju inwestycji wydaje: dyrektor zarządu zlewni Wód Polskich, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej Wód Polskich lub minister właściwy do spraw gospodarki wodnej.

Do instrumentów finansowych, poza opłatami i administracyjnymi karami pieniężnymi, należy zaliczyć środki finansowe na realizację poszczególnych działań określonych w Programie. Planowane działania będą wdrażane z wykorzystaniem środków własnych gminy (w ramach budżetu Gminy Dobrzyca), ale również w oparciu o środki zewnętrzne, w tym dotacje i pożyczki z funduszy krajowych, europejskich czy norweskich. Część zadań będzie realizowana przez jednostki organizacyjne Gminy Dobrzyca w ramach ich budżetów, ale także przez indywidualnych mieszkańców. Ponadto w Programie uwzględnione zostały zadania monitorowane, za których realizację odpowiadają organy zewnętrzne, które będą pokrywać koszty zadań zgodnie z planem swoich budżetów.

Najważniejszym instrumentem społecznym realizacji Programu jest edukacja ekologiczna, w tym organizowanie konkursów, warsztatów czy kampanii informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców. Innym instrumentem społecznym są również postępowania prowadzone z udziałem społeczeństwa oraz konsultacje społeczne, w ramach których można zgłaszać uwagi i sugestie do projektów dokumentów strategicznych i programów, jak również planowanych inwestycji.

5. System realizacji programu ochrony środowiska

5.1 Zarządzanie ochroną środowiska w gminie

Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska powinno odbywać się w strukturze zadaniowo-instrumentalnej, obejmując wszystkie jednostki organizacyjne świadomie uczestniczące w jego realizacji.

Do podmiotów uczestniczących w organizacji i zarządzaniu *Programem Ochrony Środowiska* należą:

- Burmistrz Gminy Dobrzyca,
- Rada Miejska Gminy Dobrzyca.

Do grupy podmiotów monitorujących przebieg realizacji i efekty *Programu* należą:

- WIOŚ, PSSE, IMGW, RZGW,
- Wojewódzki Konserwator Przyrody,
- Podmioty gospodarcze (w określonym zakresie),
- Jednostki naukowo-badawcze (na zlecenia w określonym zakresie),
- Podmioty finansujące realizację zadań.

Do grupy podmiotów kształtujących społeczne wsparcie *Programu Ochrony Środowiska* należą:

- lokalne media,
- szkoły (system edukacji ekologicznej),
- organizacje pozarządowe funkcjonujące na obszarze gminy.

Do grupy podmiotów bezpośrednio realizujących *Program Ochrony Środowiska* należą:

- podmioty gospodarcze realizujące zadania własne,
- samorząd gminny realizujący zadania publiczne w zakresie ochrony środowiska na swoim terenie.

Odbiorcą *Programu Ochrony Środowiska* jest społeczeństwo Gminy Dobrzyca, które dokonuje jego oceny: akceptacji lub krytyki zaplanowanych działań oraz uczestniczy w negocjacjach rozwiązujących konflikty na tle lokalizacji inwestycji lub przeznaczenia określonych terenów.

5.2 Monitoring programu ochrony środowiska

Zgodnie z art. 18 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. z 2022 poz. 2556 ze zm.), organ wykonawczy gminy jest zobowiązany sporządzać, co dwa lata raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które przedstawia na posiedzeniach Rady Miejskiej Gminy Dobrzyca, a następnie przekazuje organowi wykonawczemu powiatu.

Wskazane jest, by ewentualne korekty programu ochrony środowiska były wprowadzane w drodze uchwały.

Pierwszy raport z wykonania przedmiotowego „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031” powinien zostać przygotowany z lat 2024-2025 następny z lat 2026-2027, itd.

W związku z powyższym, podstawowe działania mające na celu kontrolę wdrażania programu obejmują sporządzanie, co dwa lata raportu oceniającego postęp wdrażania tegoż programu, którego przykładowa formuła powinna zawierać:

- ocenę efektywności wykonania zadań,
- ocenę aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań,
- ocenę stopnia realizacji Programu w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę niezbędnych modyfikacji Programu.

Nadzór i kontrola przebiegu realizacji i efektów wdrażania programu prowadzona będzie przez:

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu,
- Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną,
- Urząd Miejski Gminy Dobrzyca.

W tabeli poniżej przedstawiono propozycje wskaźników monitorowania celów *Programu Ochrony Środowiska*.

Tabela 28. Propozycje wskaźników monitorowania celów

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość docelowa	
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza atmosferycznego	Liczba wymienionych indywidualnych systemów [szt.] Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	220	Zmniejszenie zanieczyszczeń wprowadzonych do powietrza Klasyfikacja strefy wielkopolskiej pod względem kryteriów ochrony zdrowia i ochrony roślin
		Liczba budynków poddanych termomodernizacji [szt.] Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	2	
		Liczba zamontowanych instalacji OZE (szt.) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	3	
Zagrożenia hałasem	Poprawa klimatu akustycznego	Długość wybudowanych dróg gminnych [km] Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	2,01	Zmniejszenie zagrożenia hałasem poprzez jego utrzymanie w granicach poziomu obowiązujących standardów
		Długość przebudowanych dróg gminnych [km] Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	8,71	
		Długość wyremontowanych/ przebudowanych/ wybudowanych dróg [km] Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	1,0	
		Długość remontowanych dróg gminnych [km] Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	2,2	
Pola elektromagnetyczne	Zachowanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm	Liczba mpzp, w których wprowadzono zapisy w zakresie PEM [szt.] Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	Według potrzeb	Ograniczenie zagrożenia polami elektromagnetycznymi

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość docelowa	
Gospodarowanie wodami	Poprawa zaopatrzenia w wodę	Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych [szt.] Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	Według potrzeb	Jakość/Stan JCWP i JCWPd znajdujących się na terenie gminy
Gospodarka wodno-ściekowa	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej	Długość sieci kanalizacyjnej [szt.] Źródło: GUS/Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	Wzrost wartości >39,6	Wartość ładunków zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu Stopień wyposażenia mieszkańców w kanalizację sanitarną
		Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	214	
		Liczba wybudowanych studni głębinowych [szt.] Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	2	
		Liczba wybudowanych łączników sieci wodociągowej [szt.] Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	1	
		Liczba zmodernizowanych SUW [szt.] Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	2	
Zasoby geologiczne	Ochrona zasobów złóż kopalin	Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych (szt.) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	Według potrzeb	Racjonalne zagospodarowanie zasobami
Gleby	Ochrona przed degradacją gleb	Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych (szt.) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	Według potrzeb	Jakość gleb, w tym użytkowanych w celach rolniczych
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami	Ilość odebranych odpadów w Mg Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	100	Świadomość ekologiczna wśród mieszkańców
		Liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych (szt.) Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	Według potrzeb	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość docelowa	
Zasoby przyrodnicze	Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych	Liczba zasadzonych drzew i krzewów [szt.] Źródło: Urząd Miejski Gminy Dobrzyca	Wzrost wartości	Nasadzenia roślinności
Zagrożenia poważnymi awariami	Ochrona przed poważnymi awariami o zagrożeniami naturalnymi	Liczba zdarzeń o znamionach poważnej awarii Źródło: GIOŚ	0	Liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii na terenie gminy Dobrzyca

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego Gminy Dobrzyca

6. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

W niniejszej tabeli została opisana zgodność z dokumentami strategicznymi i programowymi. Przedstawiono akty prawne przyjmujące dane dokumenty czy programy, wyznaczone w nich kierunki działań/ działania odnoszące się do ochrony środowiska oraz wykazana została zgodność Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca z tymi dokumentami/programami poprzez przedstawienie celów środowiskowych/ kierunków działań, które są spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym, czy programie.

Tabela 29. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Uchwała nr 8 Rady Ministrów z 2017 r.	Cel główny: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Cel szczegółowy 1. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną. Cel szczegółowy 2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Cel szczegółowy 3. Skuteczne państwo i instytucji służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego - Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ - Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej - Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE Cel: Poprawa klimatu akustycznego - Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym Cel: Zachowanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm - Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym Cel: Poprawa zaopatrzenia w wodę - Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej - Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej Cel: Ochrona zasobów złóż kopalin - Kierunek: Racjonalne zagospodarowanie zasobami Cel: Ochrona przed degradacją gleb - Kierunek: Poprawa jakości gleb. W tym użytkowanych w celach rolniczych Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami - Kierunek: Ograniczenie ilości odpadów. Selektywne zbieranie odpadów

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych - Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi - Kierunek: Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii
Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (spa 2020)	Przyjęcie przez Radę Ministrów w dniu 29.10.2013 r.	Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska: - Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu. Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu: - Kierunek działań 4.1 – monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie). Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu: - Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego - Kierunek: Zmniejszenie emisji CO2 - Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej - Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych - Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących
Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030	Uchwała nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r.	Cel: Ograniczenie o co najmniej 40% emisji gazów cieplarnianych względem roku 1990; Cel: Zapewnienie co najmniej 32% udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii; Cel: Poprawa efektywności energetycznej o co najmniej 32,5%.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego - Kierunek: Zmniejszenie emisji CO2 - Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej - Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej	Uchwała nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r.	Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego: - Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód; - Kierunek interwencji: Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego - Kierunek: Zmniejszenie emisji CO ₂ - Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej - Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE Cel: Poprawa zaopatrzenia w wodę - Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej - Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej
Polityka energetyczna Polski do 2040 roku	Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 marca 2021 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2040 r. M.P. z 2021 r. poz. 264)	Cel szczegółowy: Rozwój odnawialnych źródeł energii; Cel szczegółowy: Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji; Cel szczegółowy: Poprawa efektywności energetycznej	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego - Kierunek: Zmniejszenie emisji CO ₂ - Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej - Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE
Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2030	Uchwała nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r.	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym: Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.	Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej - Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami - Kierunek: Ograniczenie ilości odpadów. Selekttywne zbieranie odpadów
Strategia rozwoju kapitału ludzkiego 2030	Uchwała nr 155 Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r.	Cel główny: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski, przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego - Kierunek: Zmniejszenie emisji CO ₂ - Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		Cel szczegółowy: Wyrównanie dostępu do zasobów i infrastruktury budujących kapitał społeczny oraz wzrost efektywności ich wykorzystania	- Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE Cel: Poprawa klimatu akustycznego - Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym Cel: Zachowanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm - Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym Cel: Poprawa zaopatrzenia w wodę - Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej - Kierunek: Poprawa funkcjonowania sytemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej Cel: Ochrona zasobów złóż kopalin - Kierunek: Racjonalne zagospodarowanie zasobami Cel: Ochrona przed degradacją gleb - Kierunek: Poprawa jakości gleb. W tym użytkowanych w celach rolniczych Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami - Kierunek: Ograniczenie ilości odpadów. Selektywne zbieranie odpadów Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych - Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi - Kierunek: Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2030	Uchwała nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r	Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska: - Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska; Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego - Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ - Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej - Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE Cel: Poprawa klimatu akustycznego - Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym Cel: Zachowanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm - Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym Cel: Poprawa zaopatrzenia w wodę - Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej - Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej Cel: Ochrona zasobów złóż kopalin - Kierunek: Racjonalne zagospodarowanie zasobami Cel: Ochrona przed degradacją gleb - Kierunek: Poprawa jakości gleb. W tym użytkowanych w celach rolniczych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami - Kierunek: Ograniczenie ilości odpadów. Selektywne zbieranie odpadów Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych - Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi - Kierunek: Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku	Uchwała Rady Ministrów z dnia 24 września 2019 r.	Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.	Cel: Poprawa klimatu akustycznego - Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym
Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030)	Uchwała Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r.	Cele szczegółowe: - Osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia; - Osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego - Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ - Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej - Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE
Krajowy planu gospodarki odpadami 2028	Uchwała nr Rady Ministrów z dnia 12 czerwca 2023 r. (MP. Z 2023 poz. 702)	Cele wskazanymi w dokumencie są między innymi: 1) wdrażanie ZPO oraz zmniejszenie ilości powstających odpadów,	Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami - Kierunek: Ograniczenie ilości odpadów. Selektywne zbieranie odpadów

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		2) wspieranie działań związanych z ponownym użyciem produktów, 3) zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie ZPO i postępowania z odpadami, 4) osiągnięcie poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, 5) minimalizacja ilości składowanych odpadów, 6) zwiększenie recyklingu organicznego poprzez propagowanie kompostowania bioodpadów „u źródła” przez mieszkańców,; 7) zapewnienie selektywnego zbierania bioodpadów od mieszkańców oraz zakładów zbiorowego żywienia, 8) zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie selektywnego zbierania odpadów, 9) zmniejszenie udziału niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w strumieniu odbieranych i zbieranych odpadów, 10) zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych selektywnie odpadów, aby mogły one zostać skierowane do procesu recyklingu, 11) utrzymanie występującego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska, 12) ograniczenie powstawania tzw. dzikich wysypisk, 13) zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie zagrożeń związanych z nielegalnym postępowaniem z odpadami, 14) zwiększenie efektywności systemu zbierania odpadów opakowaniowych w celu zapewnienia osiągnięcia celów dotyczących recyklingu,	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		15) zwiększenie roli ekoprojektowania, uwzględniającego potrzeby w zakresie ponownego użycia, naprawy i przydatności do recyklingu, 16) zmniejszenie w 2026 r., w porównaniu z 2022 r. stosowania produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, 17) dalsze systematyczne zwiększanie świadomości społeczeństwa i przedsiębiorców w zakresie prawidłowego sposobu postępowania ze zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym, 18) ograniczanie powstawania odpadów zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, 19) promowanie ponownego wykorzystywania, recyklingu i innych metod odzysku odpadów pochodzących ze zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, 20) przyczynianie się do wydajnego wykorzystywania zasobów oraz do odzyskiwania cennych surowców wtórnych z ZSSE, 21) zapewnienie osiągnięcia minimalnych rocznych poziomów zbierania ZSSE, które wynoszą nie mniej niż 65% średniorocznej masy sprzętu wprowadzonego do obrotu albo 85% masy zużytego sprzętu wytworzonego na terytorium kraju, 22) zapewnienie osiągnięcia odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu ZSSE, w gospodarce odpadami zawierającymi azbest przyjęto cel dotyczący zapewnienia odpowiedniej pojemności składowisk do unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest. Ponadto zasadne jest dalsze zwiększanie świadomości ekologicznej	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		jednostek samorządu terytorialnego oraz intensyfikacja działań polegających na usuwaniu azbestu.	
Krajowy Program Zapobiegania Powstawaniu Odpadów	(KPOP, 2015) (M.P. z 2015 r. poz. 905)	Cele: - Rozwój zrównoważonej gospodarki opartej na efektywniejszym wykorzystaniu zasobów, poszanowaniu środowiska i osiągnięciu wyższej konkurencyjności, dzięki wykorzystaniu technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce i energię oraz umożliwiającej wykorzystanie surowców wtórnych i odnawialnych źródeł energii; - Budowa świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez edukację ekologiczną opartą na propagowaniu działań o charakterze niematerialnym np. propagowanie inwestycji w rozwój kompetencji, naukę, rozpowszechnianie kultury, turystyki zamiast dóbr materialnych, ograniczenia zbędnej konsumpcji, uczenia podejmowania świadomych wyborów i wsparciu dobrych praktyk oraz inicjatyw społecznych; - Zmniejszenie ilości zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych.	Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami - Kierunek: Ograniczenie ilości odpadów. Selektywne zbieranie odpadów
Aktualizacja „Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych”	Rada Ministrów przyjęła szóstą aktualizację KPOŚK 5 maja 2022 r.	Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.	Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej - Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej
Program wodno–środowiskowy kraju	Artykuł 4 Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. (RDW)	Cele Programu: - niepogarszanie stanu części wód, - osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych,	Cel: Poprawa zaopatrzenia w wodę - Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych.	- Kierunek: Poprawa funkcjonowania sytemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej
Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r.	Cele Planu: - niepogarszanie się stanu wód powierzchniowych oraz ochrona i przywrócenie dobrego stanu JCW, - osiągnięcie, co najmniej dobrego stanu lub potencjału ekologicznego wód powierzchniowych, stopniowe eliminowanie, a w rezultacie zaprzestanie zrzutów do wód powierzchniowych substancji priorytetowych i niebezpiecznych, a także zapobieganie dopływowi zanieczyszczeń do wód podziemnych,	Cel: Poprawa zaopatrzenia w wodę - Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej - Kierunek: Poprawa funkcjonowania sytemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej
Plany zarządzania ryzykiem powodziowym	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r.	Cel główny: zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego: - Cel szczegółowy: utrzymanie oraz zwiększenie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni w regionie wodnym, - Cel szczegółowy: wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, Cel główny: obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego: - Cel szczegółowy: ograniczenie istniejącego zagrożenia powodziowego, Cel główny: poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym: - Cel szczegółowy: doskonalenie prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych, - Cel szczegółowy: doskonalenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych na powódź.	Cel: Poprawa zaopatrzenia w wodę - Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej - Kierunek: Poprawa funkcjonowania sytemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategia rozwoju województwa województw wielkopolskiego do roku 2030	Uchwała Nr XVI/287/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 2020 r.	Cel strategiczny 3:Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski: - Cel operacyjny 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski, - Cel operacyjny 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego - Kierunek: Zmniejszenie emisji CO2 - Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej - Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych - Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi - Kierunek: Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii
Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego	Uchwała nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z 25 marca 2019 r.	Cele Planu: - Ochrona walorów przyrodniczych, - Kształtowanie i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego, - Rozwój efektywnej i innowacyjnej infrastruktury technicznej, - Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałanie zagrożeniom	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego - Kierunek: Zmniejszenie emisji CO2 - Kierunek Poprawa efektywności energetycznej - Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE Cel: Poprawa klimatu akustycznego - Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym Cel: Zachowanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm - Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym Cel: Poprawa zaopatrzenia w wodę - Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			- Kierunek: Poprawa funkcjonowania sytemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej - Cel: Ochrona zasobów złóż kopalin - Kierunek: Racjonalne zagospodarowani zasobami - Cel: Ochrona przed degradacją gleb - Kierunek: Poprawa jakości gleb. W tym użytkowanych w celach rolniczych - Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami - Kierunek: Ograniczenie ilości odpadów. Selektywne zbieranie odpadów - Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych - Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących - Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi - Kierunek: Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii
Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego do roku 2030	Uchwała nr XXV/472/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 21 grudnia 2020 r.	Cele Programu: Cel szczegółowy 1.1.Dobra jakość powietrza atmosferycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm w strefach, Cel szczegółowy 1.2.Adaptacja do zmian klimatu Cel szczegółowy 1.3.Organiczenie emisji gazów cieplarnianych, Cel szczegółowy 2.1. Dobry stan klimatu akustycznego, brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu,	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego - Kierunek: Zmniejszenie emisji CO2 - Kierunek Poprawa efektywności energetycznej - Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE Cel: Poprawa klimatu akustycznego - Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym Cel: Zachowanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		Cel szczegółowy 2.2. Zmniejszenie liczby osób narażonych na ponadnormatywny hałas Cel szczegółowy 3.1. Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych na poziomach nieprzekraczających wartości Cel szczegółowy 4.2. Racjonalizacja i ograniczenie zużycia wody Cel szczegółowy 5.1. Poprawa jakości wody Cel szczegółowy 5.2. Wyrównanie dysproporcji pomiędzy stopniem zwodociągowania i skanalizowania na terenach wiejskich Cel szczegółowy 6.1. Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas wydobywania kopalin Cel szczegółowy 7.1. Ochrona gleb przed degradacją, utrzymanie dobrej jakości gleb Cel szczegółowy 8.1. Redukcja ilości wytwarzanych odpadów, w szczególności zmieszanych odpadów komunalnych; Cel szczegółowy 8.2. Ograniczenie ilości odpadów komunalnych przekazywanych do składowania Cel szczegółowy 9.2. Zachowanie różnorodności biologicznej Cel szczegółowy 10.1. Brak incydentów o znamionach poważnej awarii	- Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym Cel: Poprawa zaopatrzenia w wodę - Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej - Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej Cel: Ochrona zasobów złóż kopalin - Kierunek: Racjonalne zagospodarowanie zasobami Cel: Ochrona przed degradacją gleb - Kierunek: Poprawa jakości gleb. W tym użytkowanych w celach rolniczych Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami - Kierunek: Ograniczenie ilości odpadów. Selekttywne zbieranie odpadów Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych - Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi - Kierunek: Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii
Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów wzdłuż odcinków dróg wojewódzkich znajdujących się na terenie województwa	Uchwała Nr XVII/1070/18 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 czerwca 2018 roku	Cel główny: wyszczególnienie podstawowych kierunków i zakresu działań niezbędnych do przywrócenia dopuszczalnych poziomów	Cel: Poprawa klimatu akustycznego - Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem poprzez jego utrzymanie w granicach poziomu obowiązujących standardów

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
wielkopolskiego, obejmujący aktualizację Programu ochrony środowiska przed hałasem dla dróg wojewódzkich o natężeniu ruchu ponad 3 000 000 pojazdów na rok znajdujących się na terenie województwa wielkopolskiego na lata 2014-2023		hałasu w środowisku.	
Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej	Uchwała XXI/391/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 20 lipca 2020 r.	Cel główny: wskazanie przyczyn wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego PM _{2,5} , PM ₁₀ oraz benzo(a)pirenu	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego - Kierunek: Zmniejszenie emisji CO ₂ - Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej - Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE
Uchwała zmieniająca Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w sprawie wprowadzenia, na obszarze województwa wielkopolskiego, ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw	Uchwała nr XXXVI/700/21 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 29 listopada 2021 r.	Cele Kampanii: - obowiązkowa wymiana bezklasowych „kopciuchów”, - wymiana starych miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń, - wymiana kotłów 3. i 4. klasy	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego - Kierunek: Zmniejszenie emisji CO ₂ - Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej - Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE
Plan gospodarki odpadami województwa wielkopolskiego na lata 2019- 2025 wraz z planem inwestycyjnym	Uchwała Nr XXII/405/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 września 2020 r.	Cele przyjęte w planie: - zmniejszenie ilości powstających odpadów, - zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami ulegającymi biodegradacji, - zmniejszenie udziału niedegradowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie),	Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami - Kierunek: Ograniczenie ilości odpadów. Selektywne zbieranie odpadów

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		- likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych.	
Strategia Rozwoju Powiatu Pleszewskiego do roku 2030	Uchwała Nr XXVIII/217/2022 Rady Powiatu w Pleszewie z dnia 30 marca 2022 r.	Cel strategiczny 4: Poprawa stanu środowiska naturalnego: - Cel operacyjny 4.1. Poprawa jakości powietrza.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego - Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ - Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej - Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE Cel: Poprawa klimatu akustycznego - Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym Cel: Zachowanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm - Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym Cel: Poprawa zaopatrzenia w wodę - Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej - Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej Cel: Ochrona zasobów złóż kopalin - Kierunek: Racjonalne zagospodarowanie zasobami Cel: Ochrona przed degradacją gleb - Kierunek: Poprawa jakości gleb. W tym użytkowanych w celach rolniczych Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			- Kierunek: Ograniczenie ilości odpadów. Selektywne zbieranie odpadów - Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych - Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących - Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi - Kierunek: Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii
Program Usuwania Azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Dobrzyca na lata 2017-2032	Uchwała nr XXXIX/345/2018 Rady Miejskiej Gminy Dobrzyca z dnia 28 lutego 2018 r.	Cele Programu: - oczyszczanie terenu gminy z azbestu oraz usunięcie stosownych wyrobów zawierających azbest, - wyeliminowanie szkodliwego wpływu oddziaływania azbestu na zdrowie mieszkańców.	Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami - Kierunek: Ograniczenie ilości odpadów. Selektywne zbieranie odpadów
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dobrzyca	Uchwała Nr XXXIII/314/2022 Rady Miejskiej Gminy Dobrzyca z dnia 28 kwietnia 2022 r.	Cel główny: dokonanie oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i planów miejscowych, określenie postępów w opracowywaniu planów miejscowych, przygotowanie wieloletnich programów ich sporządzania	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego - Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ - Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej - Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE Cel: Poprawa klimatu akustycznego - Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem poprzez jego utrzymanie w granicach poziomu obowiązujących standardów Cel: Zachowanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm - Kierunek: Ograniczenie zagrożenia polami elektromagnetycznymi Cel: Poprawa zaopatrzenia w wodę

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			- Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej - Kierunek: Poprawa funkcjonowania sytemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej Cel: Ochrona zasobów złóż kopalin - Kierunek: Racjonalne zagospodarowanie zasobami Cel: Ochrona przed degradacją gleb - Kierunek: Poprawa jakości gleb. W tym użytkowanych w celach rolniczych Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami - Kierunek: Ograniczenie ilości odpadów. Selektywne zbieranie odpadów Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych - Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi - Kierunek: Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii

Źródło: Opracowanie własne

7. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Opracowanie gminnego programu ochrony środowiska wynika z ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. z 2022 poz. 2556 ze zm.).

Program ochrony środowiska jest dokumentem strategicznym odnoszącym się do aspektów środowiskowych. Dokument ten określa i systematyzuje działania niezbędne do poprawy jakości życia i stanu środowiska na terenie Gminy Dobrzyca oraz przyczynia się do zapewniania jej zrównoważonego rozwoju.

Gmina Dobrzyca jest gminą miejsko-wiejską, która zgodnie z danymi GUS liczy 7 696 mieszkańców. Położona jest w centralnej części województwa wielkopolskiego, w powiecie pleszewskim. Teren gminy zajmuje powierzchnię 117 km² i stanowi trzecią z największych gmin w powiecie pleszewskim.

W granicach gminy występują formy ochrony przyrody takie, jak:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków- Rochy,
- Obszar Natura 2000 Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej,
- Obszar Natura 2000 Dąbrowy Krotoszyńskie,
- pomniki przyrody.

Obszar gminy wyposażony jest w sieć wodociągową, kanalizacyjną, gazową i ciepłowniczą, których stan można uznać za dobry. Na terenie gminy funkcjonuje uporządkowany system gospodarki odpadami.

Stan powietrza atmosferycznego i wód powierzchniowych na obszarze gminy jest poddawany okresowym badaniom. Główne źródła powstawania zanieczyszczenia na powietrze na terenie gminy stanowią: źródła punktowe (głównie kominy gospodarstw domowych i niewielkich zakładów przemysłowych), oraz źródła liniowe (głównie szlaki komunikacji drogowej). Badania powietrza w roku 2022 wykazały, że terytorium gminy Dobrzyca znajduje się na obszarze przekroczeń B(a)P pod kątem ochrony zdrowia oraz ochrony roślin.

W roku 2021 dokonano badania w zakresie pomiarów pól elektromagnetycznych w ramach stałej sieci monitoringu. Po dokonaniu analizy wyników tego badania odnotowano wartość 0,68 V/m jako średnią pomiarową. Według Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, odnotowana średnia wartość jest poniżej czułości sondy pomiarowej, czyli nie jest ona zagrażająca.

W ramach monitoringu jakości wody do spożycia, prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu stwierdzono przydatność wody do spożycia przez ludzi w 2021 r.

Od dnia 17 lutego 2023 roku obowiązuje rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry. Poniżej przedstawiono jednolite części wód powierzchniowych, które obecnie wg nowego podziału znajdują się na terenie gminy:

- PLRW60001618524 – Lutynia do Radowicy,
- PLRW60001714639 – Orla od źródła do Rdęcy,
- PLRW6000161849329 – Giszka,
- PLRW600016185269 – Lubieszka.

Według podziału Polski na 174 JCWPd, granice terytorialne gminy Dobrzyca położone są dwóch obszarach trzech obszarach jednolitych wód podziemnych. Dodatkowo gmina znajduje się poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP).

W granicach gminy Dobrzyca występują obszary zagrożenia powodziowego. Pobliskie tereny rzeki Lutyni w okresie wezbrań mogą ulec zalaniu wodami rzecznyymi. W północno-wschodniej części gminy istnieje, zatem ryzyko powodziowe.

W Programie przeanalizowano 10 obszarów interwencji, do których należą: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowania wodami, gospodarka wodno – ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze oraz zagrożenia poważnymi awariami.

Następnie w ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono cele, kierunki interwencji i zadania, które zostały zaprezentowane w formie tabeli. Harmonogram planowanych działań obejmuje głównie zadania własne samorządu, ale także zadania jednostek organizacyjnych i podmiotów działających na terenie Gminy Dobrzyca.

Wdrażania programu będzie się odbywać przez stałe monitorowanie uzyskiwanych efektów. Organ wykonawczy Gminy Dobrzyca odpowiedzialny będzie na sporządzanie i przedstawianie Radzie Miejskiej Gminy Dobrzyca raportu z wykonania Programu co 2 lata. Monitoring będzie obejmował także bieżące kontrolowanie postępu działań zdefiniowanych i zaleconych w Programie.

Spis rysunków i tabel

Tabela 1. Położenie gminy Dobrzyca wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski	10
Tabela 2. Liczba ludności na terenie gminy Dobrzyca w latach 2018-2022	11
Tabela 3. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi	22
Tabela 4. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin ...	22
Tabela 5. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza	25
Tabela 6. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem	27
Tabela 7. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne	28
Tabela 8. Charakterystyka JCWP znajdujących się na terenie gminy Dobrzyca.....	29
Tabela 9. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami.....	35
Tabela 10. Sieć wodociągowa na terenie gminy Dobrzyca w latach 2018- 2022	36
Tabela 11. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Dobrzyca w latach 2018-2022	37
Tabela 12. Oczyszczalnie ścieków na terenie gminy Dobrzyca według raportu z 2020 roku	38
Tabela 13. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa	39
Tabela 14. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne	41
Tabela 15. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby.....	43
Tabela 16. Odpady zebrane z terenu gminy Dobrzyca w latach 2018-2022	45
Tabela 17. Ilość odpadów zebranych selektywnie na terenie gminy Dobrzyca w latach 2018-2022 ..	45
Tabela 18. Wyroby azbestowe na terenie gminy Dobrzyca [kg]	46
Tabela 19. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami	46
Tabela 20. Lasy na terenie gminy Dobrzyca	47
Tabela 21. Wykaz pomników przyrody znajdujących się w na terenie gminy Dobrzyca	53
Tabela 22. Przebieg korytarzy ekologicznych na terenie gminy Dobrzyca	59
Tabela 23. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze	59
Tabela 24. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami	61
Tabela 25. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla gminy Dobrzyca na lata 2024- 2027 z perspektywą do roku 2031	67
Tabela 26. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem	73
Tabela 27. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem	79
Tabela 28. Propozycje wskaźników monitorowania celów.....	84
Tabela 29. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi.....	88
Rysunek 1. Położenie Gminy Dobrzyca na tle powiatu pleszewskiego i województwa wielkopolskiego	10
Rysunek 2. Schemat sieci drogowej na terenie gminy Dobrzyca	12
Rysunek 3. Dzielnice klimatyczne Polski wg. W. Okołowicza i D. Martyn	14
Rysunek 4. Energia wiatru w kWh/m2 na wysokości 30 m nad poziomem gruntu	16
Rysunek 5. Mapa nasłonecznienia Polski	18
Rysunek 6. Temperatura na głębokości 2000 m p.p.t.....	19
Rysunek 7. Podział województwa wielkopolskiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza za 2022 rok.....	20
Rysunek 8. JCWP na terenie gminy Dobrzyca	30
Rysunek 9. JCWPd na obszarze gminy Dobrzyca.....	32
Rysunek 10. Obszar gminy Dobrzyca, dla którego opracowano arkusze map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego.....	33
Rysunek 11. Mapa utworów przypowierzchniowych gminy Dobrzyca	40
Rysunek 12. Obszary górnicze na terenie gminy Dobrzyca	41
Rysunek 13. Mapa obszarów leśnych gminy Dobrzyca	48
Rysunek 14. Obszarowe formy ochrony przyrody występujące w granicach gminy Dobrzyca	52